ΕΤΟΣ Γ'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 74.

Εν Ἀθήναις, τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1867.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Η Αὐτοκράτειρα Εἰρήνη. — Ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ. — Ἐπιφυλλίς. Χωρὶς ἀρχὴν οὔτε τέλος. — Ποίησις. — Τὸ Φρούριον τοῦ Καβρόου.

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΕΙΡΗΝΗ.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ὀγδόου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἔζη ἐν Ἀθήναις ὀρφανή τις νεᾶνις τὴν ὁποίαν ἂν ἡ τύχη δὲν ηὐνόησεν, ἡ φύσις ὅμως ἐφιλοτιμήθη νὰ στολίσῃ δι' ὅλων αὐτῆς τῶν χαρίτων. Ἦτο ὡραία, τί δὲ πλέον τούτου ἤθελε; Μὴ ὁ Ἀνακρέων δὲν ἐβεβαίωσεν ὅτι μία γυνὴ ὡραία τὰ πάντα δύναται νὰ καθυποτάξῃ εἰς ἑαυτήν, καὶ αὐτὸν τὸν σίδηρον ἔτι νὰ νικήσῃ; Ὡς ὡραία ὅμως εἶχε καὶ πολλὰς τὰς ἐλλείψεις, μεγίστην δηλονότι τὴν οἴησιν, τὴν φιλαρχίαν, τὸν ἐγωϊσμόν. Ἤθελε νὰ ἄρχῃ τῶν πάντων, καὶ ὅπως ἐπιτύχῃ τῶν σκοπῶν αὐτῆς, δὲν ἐδίσταζε νὰ προβῇ καὶ εἰς τὰς φρικωδεστέρας πράξεις. Ἐσκέπτετο ἐν ἄλλαις λέξεσι καὶ ἔπραττεν ὡς γυνή.

Αἱ Ἀθῆναι ὑπήγοντο τότε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Βυζαντίου, ἐπεκάθητο δὲ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ὁ φερώνυμος Κωνταντῖνος Ϛ'. ὁ Κοπρώνυμος. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς εἶχεν υἱόν, καλούμενον Λέοντα, τὸν ὁποῖον εἶχε προμνηστεύσει πρὸς Γισέλην τὴν θυγατέρα Πιπίνου τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας· λόγοι ὅμως πολιτικοὶ ἐπήνεγκον τὴν ματαίωσιν τοῦ μελετηθέντος γάμου, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος εὑρέθη οὕτως εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιζητήσῃ ἐκ νέου σύζυγον διὰ τὸν υἱόν του. Πῶς ἡ ὀρφανὴ Ἀθηναία ἐπέτυχε νὰ ἐφελκύσῃ εἰς ἑαυτὴν τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ νὰ προτιμηθῇ πάσης ἄλλης γυναικὸς διὰ τὸν Λέοντα, τοῦτο οὔτε οἱ τοῦ καιροῦ ἐκείνου χρονογράφοι ἐξηγοῦσιν, οὔτε εἶναι εὔκολον νὰ ἐννοήσωμεν. Εἰς τὰς πανουργίας τῶν γυναικῶν οὐδ' αὐτὸς ὁ φιλόσοφος Συντίπας ἐδυνήθη νὰ εὕρῃ ἀρχὴν καὶ τέλος, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ μηδὲ φιλόσοφοι, μηδὲ γυναικολόγοι ὄντες. Ὅ,τι γνωρίζομεν εἶναι ὅτι ἡ Εἰρήνη (οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ὀρφανὴ Ἀθῆς) προορισθεῖσα διὰ τὸν Λέοντα, ἦλθη κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 769 εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἐγένετο δεκτὴ μετὰ μεγίστης λαμπρότητος, καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας ἐτελέσθησαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀνακτόρων οἱ γάμοι αὐτῆς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῶν εὐφημιῶν τῶν φιλεόρτων κατοίκων τοῦ Βυζαντίου.

Τῇ 14 σεπτεμβρίου 774 ἀπεβίωσεν ὁ Κοπρώνυμος, ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ Λέων Δ'. ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ θρόνου, εὗρε τὸ κράτος κυμαινόμενον εἰς τὸ ἄγριον πέλαγος τῆς αἱρέσεως τῶν εἰκονοκλαστῶν, πρὸς τὸ ὁποῖον τὸ εἶχεν ὁδηγήσει ὁ μοχθηρὸς πατήρ του. Ἤχνιζεν ἔτι τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, ὅπερ ἔῤῥευσεν ἀφθόνως ἐπὶ τοῦ προκατόχου αὐτοκράτορος, καὶ οἱ ὀρθόδοξοι φεύγοντες τὰς καταδιώξεις, ἢ διετέλουν κεκλεισμένοι ἐν μοναστηρίοις καὶ ὁπαῖς, ἢ ἔμενον μακρὰν τῆς πρωτευούσης. Ὁ Λέων προσεπάθησε νὰ οὐλώσῃ τὰς χαινούσας πληγάς, ἃς ἡ κακὴ διοίκησις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἠνέῳξεν· ὅθεν ἔδειξε σέβας πρὸς τὴν τέως καταδιωκομένην Ἐκκλησίαν, ἀνακαλέσας πάντας τοὺς ἐν ἐξορίᾳ ἐπισκόπους, καὶ ἐνὶ λόγῳ γεννήσας περὶ αὐτοῦ τὰς λαμπροτέρας ἐλπίδας. Δὲν παρῆλθεν ὅμως πολὺς καιρός, καὶ αἱ ἐλπίδες πάντων ἀπεδείχθησαν ἀπατηλαί· διότι ὁ Λέων τρέφων τὰ αὐτὰ ὡς τὸν πατέρα αἰσθήματα, ἐφάνη ὀψιαίτερον ἄγριος διώκτης τῶν προσκυνούντων τὰς εἰκόνας. Δύο τοιαύτας εὑρὼν ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς αὐτοκρατείρας, κατελήφθη τοσοῦτον ὑπ' ὀργῆς, ὥστε αὐτὴν μὲν ἀπρεπῶς ὕβρισε, τοὺς δὲ εἰσαγαγόντας τὰς εἰκόνας εἰς τὰ ἀνάκτορα, αὐστηρῶς ἐτιμώρησεν· εὐτυχῶς ὅμως δὲν ἔζησε πολὺ ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰς μιαρὰς τοῦ πατρός του πράξεις. Προσβληθεὶς ὑπ' ἄνθρακος, ἀπεβίωσε τῇ 8 σεπτεμβρίου 780, μετὰ βασιλείαν πλὴν ἓξ ἡμερῶν πέντε ἐτῶν.

Ὁ Λέων ἀποθανὼν κατέλιπε διάδοχον τοῦ θρόνου τὸν υἱόν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον Ϛ'. τὸ δέκατον μόλις τῆς ἡλικίας ἔτος ἄγοντα, καὶ ἑπομένως ἀνίκανον νὰ κρατήσῃ τὰς ἡνίας τοῦ κράτους· τῷ παρῄτει ὅμως κηδεμόνα τὴν μητέρα του Εἰρήνην, ἥτις, ἀπάνθρωπος μητρυιὰ μᾶλλον ἢ φιλόστοργος μήτηρ οὖσα, οὐδεμίαν περὶ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ της κατέβαλε προσπάθειαν, ἀλλὰ τὰ πάντα τῇ φιλοδοξίᾳ αὐτῆς θύουσα, περὶ ἓν μόνον ἠσχολήθη, πῶς δεσποτικώτερον νὰ ἄρξῃ. Μαθοῦσα ὅτι συνωμοσία ἐξυφαίνετο ὅπως ἀναγορευθῇ αὐτοκράτωρ ὁ τοῦ Λέοντος ἀδελφὸς Νικηφόρος, συλλαβὼν αὐτόν τε καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦ Κοπρωνύμου υἱούς, τοὺς ἠνάγκασε βιαίως νὰ περιβληθῶσι τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ὅπως οὕτως ἀποβάλωσι πᾶσαν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀξίωσιν, καὶ παρέστη καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία εἰς τὴν ἱεροπραξίαν τῆς κουρᾶς των.

Τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τῆς Εἰρήνης, ἐπιτροπευούσης τὸν ἀνήλικον υἱόν της, ὑπῆρξαν εὐτυχῆ, διότι ἀπεσοβήθη μὲν ὑπὸ τοῦ εὐνούχου Θεοδώρου στάσις τις ἥτις εἶχεν ὑποκινηθῆ ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τοῦ πατρικίου Ἐλπιδίου, κατεπολεμήθησαν δὲ ἐπιτυχῶς ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Λαχανοδράκωνος καὶ οἱ Σαρακηνοί, καίτοι ὀψιαίτερον ἡ Εἰρήνη ὑπεχρεώθη διὰ συνθήκης νὰ τελῇ πρὸς αὐτοὺς ἐτήσιον φόρον ἑβδομηκοντακισχιλίων ὑπερπύρων. Θελήσασα δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν, ἀπεφάσισε κατὰ μαΐου τοῦ 783 νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως ἐκεῖ· ἀλλ' ἐπειδὴ, δὲν ἐνθυμούμεθα τίς φιλόσοφος εἶπε, δύσκολον εἶναι ὁ χαρακτὴρ τοῦ γυναικείου φύλου νὰ μὴ καταδείκνυται ἐν πᾶσι, ἡ δ' ἐπιπολαιότης καὶ φρενοτροπία αὐτοῦ νὰ μὴ ἐξελέγχηται καὶ κατὰ τὰς σοβαρωτέρας περιστάσεις καὶ πράξεις, τὸ ταξείδιον αὐτὸ ὡμοίαζε μᾶλλον πρὸς διασκεδαστικὴν περιβασιν ἢ πρὸς ἐπίσκεψιν χάριν μεγίστων τοῦ κράτους συμφερόντων. Ἡ Εἰρήνη συνωδεύετο ὑπὸ τῶν υἱῶν της, ὑπὸ τῶν πολυπληθῶν ἐξκουβιτόρων ἢ σωματοφυλάκων της καὶ ὑπὸ ἀπείρων θεραπόντων· ἐν τῷ μέσῳ δὲ λαμπρῶν μουσικῶν συμφωνιῶν περιῆλθε διαφόρους τῆς Μακεδονίας πόλεις, καὶ μετονομάσασα Εἰρηνούπολιν τὴν Βέῤῥοιαν, ἐπέστρεψε διὰ τῶν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν ὁρίων εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀφ' οὗ ὡχύρωσεν ἱκανῶς τὴν Φιλιππούπολιν καὶ τὴν Ἀγχίαλον.

Εἶχε τότε ἀποβιώσει ὁ πατριάρχης Παῦλος, ἓν τῶν μεγίστων ἐρεισμάτων τῶν εἰκονοκλαστῶν, καὶ προχειρισθῆ διάδοχός του ὁ Ταράσιος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ ἐνάρετος, ἕλκων δὲ τὸ γένος ἐκ πατρικίων. Τὰ ἐπὶ Κοπρωνύμου καὶ Λέοντος συμβάντα εἶχον φέρει πολὺν περισπασμὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς συγκαλέσεως μιᾶς συνόδου ἦτο καταφανής. Ἡ Εἰρήνη λοιπὸν ἑπομένη εἰς τὴν γενικὴν ἀπαίτησιν, ἐξέδωκε τὰ πρὸς ταύτην προσκλητήρια, πολυάριθμοι δὲ ἱεράρχαι συνῆλθον πολλαχόθεν τοῦ κράτους ἐν τῇ πρωτευούσῃ ὅπως κανονίσωσιν ἐκκλησιαστικά τινα ζητήματα. Ἀλλ' οἱ εἰκονοκλάσται, μεταξὺ τῶν ὁποίων

συνηριθμοῦντο οἱ πλεῖστοι αὐτοκρατορικοὶ σωματοφύλακες, φοβούμενοι τὰς τιμωρίας, αἵτινες ἴσως ἤθελον τοῖς ἐπιβληθῆ δι' ἃ ἐπὶ Κοπρωνύμου ἀνόσια διεπράξαντο, προσεπάθησαν παντοιοτρόπως νὰ ματαιώσωσι τὴν συγκρότησιν τῆς συνόδου· ἰδόντες δὲ ὅτι πᾶσαι αὐτῶν αἱ ἀπόπειραι ἐναυάγησαν, προέβησαν εἰς ἀληθῆ στάσιν. Ὅθεν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 1 αὐγούστου 786, προτεραίας τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ συνέλθῃ ἡ σύνοδος, εἰσορμήσαντες εἰς τὸ βαπτιστήριον τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τόπου τῆς συνόδου, ἐξεβίασαν τὴν θύραν κραυγάζοντες « Δὲν θέλομεν εἰκόνας! δὲν θέλομεν σύνοδον! θάνατον εἰς ὄντινα τολμήσῃ νὰ προσβάλῃ τὰς πράξεις τῆς συνόδου, ἥτις συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος ἡμῶν βασιλέως. » Αἱ κραυγαὶ αὗται δὲν ἠμπόδισαν τοὺς ἀρχιερεῖς νὰ συνέλθωσι τῇ ἐπιούσῃ· ἀλλ' οἱ στασιασταὶ μηδὲ τὴν ἐν τοῖς κατηχουμένοις καθεζομένην αὐτοκράτειραν αἰδεσθέντες, εἰσώρμησαν ξιφήρεις εἰς τὸ βαπτιστήριον, ἠπείλησαν τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς ὀρθοδόξους ἀρχιερεῖς, καὶ ἐπέφερον τὴν διάλυσιν τῆς συνόδου, ἥτις ὅμως ὀψιαίτερον συνῆλθεν ἐν Νικαίᾳ. Ἡ δὲ Εἰρήνη, πλήρης ὀργῆς κατὰ τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων, διαπεραιώσασα αὐτοὺς εἰς Θρᾴκην, τῷ λόγῳ ὅτι τοὺς ἀπέστελλε κατὰ τῶν Σαρακηνῶν, τοὺς ἀπέπεμψεν ἐκεῖθεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια, χωρὶς οὐδεὶς αὐτῶν νὰ τολμήσῃ νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν διαταγήν της.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος εἶχεν ἤδη εἰσέλθει εἰς τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος, χωρὶς νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς κηδεμονίας τῆς μητρός του, ἥτις ἐξήσκει ἀπεριόριστον ἐξουσίαν χωρὶς νὰ τῷ δίδῃ λόγον αὐτῆς, συμπράκτορα ἔχουσα τὸν εὐνοῦχον πατρίκιον Σταυράκιον. Πάντες οἱ κόλακες, πάντες οἱ τρέχοντες ὄπισθεν τῆς τύχης ἐδείκνυντο ἀφωσιωμένοι πρὸς τὸν πατρίκιον ἐκεῖνον, ὅστις ἦτο διανομεὺς ὅλων τῶν χαρίτων, παροχεὺς ὅλων τῶν ἀξιωμάτων, καὶ περιεκυκλοῦτο ὑπὸ πολυαρίθμων λατρευτῶν, ἐνῷ ὁ πράγματι αὐτοκράτωρ ἔμενε παρὰ πάντων ἐγκαταλελειμμένος. Ὁ Κωνσταντῖνος φύσει γλυκὺς, κατ' ἀνατροφὴν δὲ, ἕνεκα τοῦ δεσποτικοῦ χαρακτῆρος τῆς μητρός του, δειλὸς, ἠναγκάζετο καὶ αὐτὸς νὰ περιποιῆται τὸν Σταυράκιον· ἀλλ' οἱ φίλοι αὐτοῦ, μᾶλλον δ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ εὐνοουμένου, ἐλπίζοντες νὰ καθέξωσιν ὁμοίαν παρ' αὐτῷ θέσιν, συνεχῶς ἠρέθιζον τὴν φιλοτιμίαν του καὶ τὸν ὑπεχρέουν νὰ ἐρυθριᾷ διὰ τὴν ἐξευτελιστικὴν αὐτοῦ θέσιν. Ὁ πατρίκιος Πέτρος, ὁ Θεόδωρος, ὁ Δαμιανὸς, ἄνδρες ἐπίσημοι, δὲν ἔπαυον νὰ τῷ ὑπενθυμίζωσιν ὅτι αὐτὸς ἔπρεπε νὰ ἦναι ἄρχων τοῦ κράτους, ὅτι ἡ μήτηρ του καταχρηστικῶς τοῦ ἀφῄρει τὴν ἐξουσίαν, ὅτι αἰσχρὸν ἦτο νὰ ὑπομένῃ ἀπαθῶς τὴν ὑπεροχὴν ἑνὸς εὐνούχου, ὃν διὰ μιᾶς πνοῆς ἐδύνατο νὰ καταστρέψῃ, καὶ ἑνὶ λόγῳ ὅτι ὤφειλε νὰ παύσῃ ὢν δοῦλος, ἐνῷ ἡ θέσις του ἦτο νὰ ἦναι δεσπότης. Λόγοι παραπλήσιοι ἠρέθισαν τὴν φιλοδοξίαν τοῦ νεαροῦ Κωνσταντίνου, ὅστις συνέλαβεν ἔκτοτε τὴν ἰδέαν νὰ ἐξορίσῃ τὴν μητέρα του εἰς Σικελίαν καὶ νὰ μοναρχήσῃ αὐτός. Ἡ πολύτροπος Εἰρήνη, ἐγκαίρως πληροφορηθεῖσα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τὸν σκοπὸν, αὐτὸν μὲν ἀφοῦ αὐστηρῶς ἐπέπληξε καὶ ῥάβδῳ ἔτυψε, κατέκλεισεν ὡς ἐν φυλακῇ εἰς δωμάτιόν τι τῶν ἀνακτόρων, ἐτιμώρησε δὲ καὶ ἐν φρουρίοις κατέκλεισε τοὺς τοιαῦτα κατ' αὐτῆς συμβουλεύσαντας, καὶ ἀπῄτησε παρὰ τῶν στρατιωτῶν νὰ ὁρκισθῶσιν ὅτι ζώσης αὐτῆς οὐδέποτε ἤθελον ὑπακούσει εἰς διαταγὰς τοῦ υἱοῦ της, ὅπερ ἐκεῖνοι ἔπραξαν κατ' ἀνάγκην.

Ἐν τούτοις ἡ ὡς εἰπεῖν κάθειρξις τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡ αὐστηρότης ἣν ἡ Εἰρήνη ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν, ἐξήγειρον τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν. Οἱ τοῦ Ἀρμενικοῦ θέματος στρατιῶται, οἵτινες δὲν εἶχον εἰσέτι ὁρκισθῆ, ὅπως ἡ Εἰρήνη ἀπῄτει, ἠρνήθησαν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς παρόμοιον ὅρκον, ἰσχυριζόμενοι ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος ὡρκίσθησαν πίστιν εἴς τε τὸν Κωνσταντῖνον καὶ εἰς τὴν Εἰρήνην ὁμοῦ, ὅτι ἤθελον μείνει πιστοὶ ἄχρι θανάτου εἰς τὸν ὅρκον των, καὶ ἑπομένως ἀνεγνώριζον ἀμφοτέρους αὐτοκράτορας. Ἡ Εἰρήνη, θέλουσα νὰ πραΰνῃ αὐτούς, ἀπέστειλε μετὰ προτροπῶν καὶ δώρων τὸν σπαθάριον καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλας Ἀλέξιον τὸν Μουσελέμ· αὐτὸς ὅμως λησμονήσας τὴν ἀποστολήν του, ἐδέσμευσεν ἀλύσεσι τὸν πατρίκιον Νικηφόρον, διοικοῦντα τοὺς στρατιώτας ἐκείνους, καὶ ἀναλαβὼν ὁ ἴδιος τὴν ἀρχηγίαν, ἐφάνη τῶν στασιαστῶν στασιωδέστερος. Τὸ παρά-

δειγμα τῶν τοῦ Ἀρμενικοῦ θέματος στρατιωτῶν ἐμιμήθησαν καὶ οἱ τῶν γειτνιαζόντων, οἵτινες διώξαντες τοὺς ἀρχηγούς των διεκήρυξαν ὅτι πλὴν τοῦ Κωνσταντίνου οὐδένα γνωρίζουσιν αὐτοκράτορα.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο τὰ στρατεύματα τῶν Θρακικῶν καὶ Ἀσιατικῶν θεμάτων συνελθόντα, κατὰ ὀκτώβριον τοῦ 790 ἐν Ἀτρώᾳ, ἀνηγόρευσαν τὸν Κωνσταντῖνον μόνον αὐτοκράτορα, ἀπειλοῦντα νὰ ὑποστηρίξωσι καὶ διὰ τῶν ὅπλων τὴν ἀπόφασίν των. Ἡ Εἰρήνη καίτοι φύσει τολμηρὰ οὖσα, κατεπλάγη ἐκ τῶν γενομένων καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν υἱόν της· ὁ δὲ ἐξελθὼν τῆς πόλεως καὶ μεταβὰς παρὰ τοῖς ἐν Ἀτρώᾳ στρατιώταις, ἐκήρυξε τὴν μητέρα του ἔκπτωτον πάσης ἐξουσίας, καὶ ἐπέβαλεν εἰς τοὺς στρατιώτας ὅρκον ὅτι δὲν θέλουσιν ἀναγνωρίζει τοῦ λοιποῦ τὴν Εἰρήνην αὐτοκράτειραν. Εἰσελθὼν εἶτα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξώρισε τὸν Σταυράκιον καὶ τὸν ἕτερον τῶν εὐνοουμένων Ἀέτιον εἰς Πόντον, τὴν δὲ Εἰρήνην ὑπεχρέωσε νὰ ἀποσυρθῇ εἰς μέγαρόν τι κατὰ τὴν Προποντίδα, διὰ νὰ ζήσῃ ἐκεῖ μακρὰν τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐν μοναξίᾳ καὶ ἀναπαύσει.

Ἡ Εἰρήνη, συνεθίσασα νὰ ἄρχῃ, ἔπασχε δεινῶς ἐν τῇ ἀποχωρήσει· ὅθεν ἐξήντλησε πᾶσαν τὴν πανουργίαν αὐτῆς ὅπως συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν υἱόν της. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν Εἰρήνη ἦτο γυνή, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἀνήρ, ἡ δὲ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα ἔχει, κατὰ τὴν Ἀριθμητικὴν τῶν Ζωολόγων, τὸν αὐτὸν λόγον, οἷον ὁ εὐκόλως ἀπατῶν πρὸς τὸν εὐκόλως ἀπατώμενον, δὲν ἐβράδυνε πεντεκαίδεκα μῆνας μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτῆς, νὰ ἀναλάβῃ τὸν τίτλον τῆς αὐτοκρατείρας καὶ νὰ εἰσέλθῃ πάλιν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἀπολαμβάνουσα πλήρη τὴν εὔνοιαν τοῦ υἱοῦ της. Πολλοὶ κατεκραύγασαν τότε κατὰ τοῦ ἀλλοπροσάλλου χαρακτῆρος τοῦ Κωνσταντίνου· ἀλλ' αὐτὸς ἐνδίδων εἰς τὴν υἱικὴν στοργήν, ἐτιμώρησε τοὺς κατακραυγάσαντας δι' ἐξορίας. Ἡ δὲ Εἰρήνη ἰδοῦσα πάλιν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἠθέλησε νὰ ἐκδικηθῇ· ὅθεν ἐπωφεληθεῖσα τοῦ ἔρωτος, ὃν ὁ υἱός της ἔτρεφε πρὸς Θεοδότην, ὑπηρέτριαν τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας, ὤθησεν αὐτὸν ὑπούλως εἰς τὸ νὰ διαζευχθῇ τὴν νόμιμον καὶ ἐνάρετον αὐτοῦ σύζυγον καὶ νὰ συμφευθῇ τὴν Θεοδότην πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, καὶ ἐναντίον τῶν προτροπῶν τοῦ πατριάρχου Ταρασίου, ὅστις, καίτοι ἀπειλούμενος, δὲν ἤθελε νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν ἕνωσιν ταύτην. Σκοπὸς δὲ τῆς Εἰρήνης ἦτο νὰ καταστήσῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς μισητὸν εἰς τὸν λαόν, ὅπως εὐκολώτερον τὸν ὑποσκελίσῃ.

Κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 795 ὁ αὐτοκράτωρ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μητρός του μετέβη εἰς Προῦσαν τῆς Βιθυνίας διὰ νὰ κάμῃ ἐκεῖ τὰ λουτρά· πληροφορηθεὶς δ' ὅτι ἡ σύζυγός του ἔτεκεν υἱόν, ἐπέστρεψεν ἀμέσως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐγκαταλιπὼν ἐν Προύσῃ τὴν μητέρα του μεθ' ἁπάσης τῆς αὐλῆς. Ἡ Εἰρήνη ἐπωφελουμένη τῆς περιστάσεως ταύτης, ἐπέτυχε δι' ὑποσχέσεων καὶ δωρεῶν νὰ προσελκύσῃ πολλοὺς ἀξιωματικοὺς κατὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ της· ἑτοιμάσασα δ' οὕτω τὰ πάντα, ἐπανέκαμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, περιμένουσα εὐκαιρίαν ἵνα ῥίψῃ τὸν Κωνσταντῖνον εἰς τὸν βόθρον τὸν ὁποῖον τῷ εἶχε σκάψει. Ἐπὶ ὀκτὼ δ' ὅλους μῆνας ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος ἐπάλαιεν ἐν ἀγνοίᾳ του πρὸς τὰς παγίδας τῆς μητρός του.

Ἐν ἔτει 797 οἱ Σαρακηνοὶ εἶχον ἐπιδράμει εἰς τὰς ἀσιατικὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, ὅστις ὁμολογουμένως ἐκέκτητο ἱκανὰς στρατιωτικὰς ἀρετάς, μαθὼν τοῦτο, ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ ἴδιος ἐπ' αὐτούς. Κατὰ δυστυχίαν του παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Σταυράκιον, τὸν πρῶτον ἐργάτην τῶν ἀποτροπαίων σχεδίων τῆς Εἰρήνης, ὅστις, φυσικῷ τῷ λόγῳ συμφέρον εἶχε νὰ ματαιωθῇ ἡ ἐκστρατεία, ἐξ ἧς ἐδύνατο νὰ δοξασθῇ ὁ αὐτοκράτωρ· ὅθεν παντοιοτρόπως ῥαδιουργήσας, ἐπὶ τέλους δὲ διαδόσας ὑπούλως ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἀπεσύρθησαν, ἔπεισεν αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς μετά τινας δυσθυμίας ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὡς μηδὲν διαπραξάμενος. Τοῦ τοιούτου ἐπωφεληθεῖσα ἡ Εἰρήνη παρώτρυνε τοὺς συνωμότας ἵνα σπεύσαντες πραγματοποιήσωσι τοὺς σκοποὺς αὐτῶν· καὶ δή, ἐνῷ τῇ 17 ἰουνίου ὁ αὐτοκράτωρ ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ ἱπποδρόμου εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἁγίου Μάμαντος, πολυάριθμοι συνωμόται ὥρμησαν ἐπ' αὐτὸν διὰ νὰ τὸν συλλάβωσιν· αὐτὸς δ' ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ ἀπροσδοκήτῳ

γεγονότι, ἐτράπη εἰς φυγὴν μετά τινων πιστῶν ὑπηρετῶν του, καὶ ἐντυχὼν λέμβῳ τινὶ παρὰ τῇ παραλίᾳ, ἐρρίφθη μετ' ἐκείνων εἰς αὐτήν, καὶ διεπεραιώθη εἰς Πύλας τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Τρίτωνα τῆς Προποντίδος, προτιθέμενος νὰ διαπεραιωθῇ εἰς Φρυγίαν, ἅμα ἤρχετο ἡ ἀγαπητὴ αὐτοῦ σύζυγος Θεοδότη. Καὶ ὄντως αὕτη μετὰ δύο μῆνας μόλις ἐδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Βυζαντίου, συνοδευομένη ὑπὸ πολυαρίθμων ἀξιωματικῶν καὶ αὐλικῶν, οὓς ἐνόμιζεν ἀφωσιωμένους πρὸς τὸν σύζυγόν της, οἵτινες ὅμως πράγματι ἔτρεφον συμπάθειας πρὸς τὴν Εἰρήνην.

Ἐν τούτοις εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Κωνσταντίνου ἐν Τρίτωνι προσετίθεντο ὁσημέραι νέοι ὁπαδοί, δυσηρεστημένοι ἐκ τῆς διαγωγῆς τῆς Εἰρήνης, οἵτινες πρόθεσιν ἐδείκνυον νὰ ὑπερασπίσωσι καὶ διὰ τῶν ὅπλων τὸν νόμιμον αὐτοκράτορα· τοῦτο δὲ μανθάνουσα ἡ μιαρὰ μήτηρ αὐτοῦ, κατείχετο ὑπὸ μεγάλου φόβου, καὶ ἤρξατο σκεπτομένη πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν υἱόν της, καὶ ἂν ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ ἀποσυρθῇ μοναστήριόν τι, καὶ ἐγκαταβιώσῃ ἐν αὐτῷ ἐν ἀναπαύσει. Πρὶν δὲ νὰ καταφύγῃ εἰς πρότασιν τοιαύτην, ἀνέδραμε πάλιν εἰς τὴν συνήθη αὐτῇ πανουργίαν· καὶ δὴ ἐμήνυσε πρὸς τοὺς παρὰ τῷ αὐτοκράτορι συνενόχους της ὅτι ἂν δὲν ἐπετύγχανον ἐντὸς μικροῦ νὰ τῇ παραδώσωσι τὸν υἱόν της, ἤθελε τοὺς καταγγείλει αὐτῷ, καὶ διὰ τῆς θυσίας ἐκείνων συνδιαλλαγῇ αὐτή. Αἱ ἀπειλαὶ τῆς Εἰρήνης, τὰς ὁποίας ἐδύνατο βεβαίως νὰ ἐκτελέσῃ, ἠνάγκασαν τοὺς ἐνόχους νὰ προβῶσιν εἰς νέαν προδοσίαν κατὰ τοῦ Κωνσταντίνου· ὅθεν ἐνῷ οὗτος προσηύχετο ἑσπέραν τινὰ, τὸν ἥρπασαν βιαίως καὶ, ἐπιβιβάσαντες εἰς πλοιάριόν τι ὅπερ εἶχον προετοιμάσει, τὸν διεπόρθμευσαν τῇ 19 αὐγούστου 797 εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα παρέδωσαν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα του. Ἡ δὲ κακότροπος αὕτη γυνή, ἡ μηδὲν ἱερὸν ἔχουσα, θέλουσα νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν εἰς τὸ ἑξῆς ἐλπίδα τοῦ Κωνσταντίνου ἐπὶ τοῦ θρόνου, τὸν κατέκλεισεν εἰς τὸ πορφυροῦν δωμάτιον, ἐν ᾧ εἶχε γεννηθῆ, καὶ ἀκολούθως διέταξε μυστικὰ νὰ τοῦ ἐξορύξωσι τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ δυστυχὴς Κωνσταντῖνος κεκοπιακὼς ἐκ τῆς βιαίας θαλασσοπορίας καὶ ἐκ τῶν συγκινήσεων, ἦτο παραδεδομένος εἰς ὕπνον, ὅτε περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν τῆς πρωΐας, οἱ ὑπὸ τῆς μητρός του διαταχθέντες δολοφόνοι εἰσελθόντες ἀφρητεὶ εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὸν καὶ δὲν τὸν ἐξύπνησαν εἰμὴ διὰ τοῦ πόνου τῶν σιδηρῶν λαβίδων, ἃς τοῦ ἔχωσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, ὥστε ὀλίγου ἐδέησε μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν νὰ τοῦ ἀφαιρέσωσι καὶ τὴν ζωήν. Ὁ δυστυχὴς Κωνσταντῖνος ἐκπέμπων κραυγὰς σπαραξικαρδίους ἐκυλίετο χαμαί, καταρώμενος τὴν μητέρα του, τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, καὶ ἔμεινεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ λάβῃ τροφήν. Ἐσυνεθίσεν ὅμως ἐπὶ τέλους εἰς τὴν δυστυχίαν του καὶ ἐπέζησεν εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ βιῶν βίον ἀβιώτατον ἐνλήθη καὶ περιφρονήσει. Ἦγε δὲ τότε τὸ εἰκοστὸν ἕβδομον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη δέκα ἑπτά.

Μετὰ τὸ κακούργημα τοῦτο ἡ Εἰρήνη, θέλουσα εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ νὰ ἀποπλύνῃ τὸν ῥύπον τῆς μιαρᾶς πράξεώς της, ἐξηγόρασε πολυαρίθμους αἰχμαλώτους, τοὺς ὁποίους εἶχον κατὰ διαφόρους περιστάσεις αἰχμαλωτίσει οἱ Σαρακηνοί. Ἀλλ' ὑπηρέτουν ἐν τῇ αὐλῇ αὐτῆς δύο ἄνδρες ἐπίσης πανοῦργοι καὶ ἐπιτήδειοι, ὁ Σταυράκιος καὶ ὁ Ἀέτιος, οἵτινες διαμφισβητοῦντες τὴν εὔνοιαν τῆς αὐτοκρατείρας, κατερραδιούργουν ἀλλήλους, καὶ διέσπειρον εἰς τὸν λαὸν τὴν δικίρεσιν καὶ τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὴν Εἰρήνην. Ὁ χειμὼν τοῦ 797 παρῆλθεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκευωριῶν τῶν δύο πατρικίων· ἐπὶ τέλους ὅμως κατίσχυσεν ὁ Ἀέτιος, ὁ δὲ Σταυράκιος τοσοῦτον προσεβλήθη τὴν φιλοτιμίαν ἰδὼν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀντιζήλου του, ὥστε ἀπεβίωσε μετ' οὐ πολύ, διαρρηχθεισῶν τῶν φλεβῶν αὐτοῦ.

Τῆς Δύσεως ἐδέσποζε τότε ὁ Κάρολος Μάγνος, ὅστις θέλων νὰ ἑνώσῃ εἰς τὴν κεφαλήν του τὰ στέμματα τῆς τε Ἑώας καὶ τῆς Ἑσπερίας, ἔπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέσβεις τὸν ἐπίσκοπον Ἰεσσὰν καὶ τὸν κόμητα τῆς Ἑλιγάνδης προτείνων γάμον τῇ Εἰρήνῃ. Ἡ φιλόδοξος αὕτη γυνὴ δὲν εἶδε μετ' ἀπαρεσκείας τὴν

πρότασιν ταύτην, ἀλλ' αἱ δολοπλοκίαι τοῦ Ἀετίου ἐματαίωσαν τὴν πρότασιν τοῦ Καρόλου Μάγνου ἡ δὲ Εἰρήνη, ἐπιδοθεῖσα οὕτως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ κράτους της, ἠσχολήθη ὅπως βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν τῶν ὑπηκόων της, τὰ τρία τέταρτα τῶν ὁποίων ἦσαν καταγεγραμμένοι ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν ἐπαιτῶν. Πρὸς τοῦτο ᾠκοδόμησε νοσοκομεῖα, γηροτροφεῖα καὶ ξενῶνας, ἠλάττωσε τοὺς φόρους, περιέστειλε τὰς καταχρήσεις τῶν ἐκμισθωτῶν τῶν προσόδων καὶ κατήργησε τοὺς ὑπερόγκους φόρους, οἵτινες ἐβάρυνον τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Ταῦτα πάντα ὅμως καίτοι ἀνακουφίσαντα τοὺς ὑπηκόους της, δὲν ἐξήλειψαν τὴν κατ' αὐτῆς ἐπὶ τῇ προτέρᾳ διαγωγῇ της δυσμένειαν, ἥτις ἐπὶ τέλους ἐπήνεγκε καὶ τὴν καταστροφήν της.

Ἔζη τότε ἀνήρ τις φιλόδοξος, Νικηφόρος τοὔνομα, γέννημα τῆς ἐν Πισσιδείᾳ Σελευκείας, κατ' ἄλλους δὲ Καππαδόξ, τίτλον φέρων πατρικίου καὶ μεγάλου Λογοθέτου, ὅστις ἐπωφελούμενος τῆς κατὰ τῆς Εἰρήνης ἀντιπαθείας, ἣν ἐπηύξησαν αἱ παρανομίαι τοῦ εὐνοουμένου αὐτῆ Ἀετίου, συνέλαβεν ἐν τῷ νῷ τὴν ἰδέαν νὰ ἀναβῇ ὁ ἴδιος ἐπὶ τὸν θρόνον. Πρὸς τοῦτο συνεδέθη πρὸς πολλοὺς τῶν τότε ἐπισήμων ἀνδρῶν, οἵτινες, δυσφοροῦντες ἐπὶ τῷ παθήματι τοῦ Κωνσταντίνου, ἐβδελύσσοντο τὴν ἄστοργον μητέρα, ἐντὸς δὲ μικροῦ εὐρεῖα συνωμοσία ἐξυφάνθη, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων.

Ἡ Εἰρήνη, ἀσθενὴς οὖσα ἐν τοῖς καλουμένοις Ἐλευθερίου, ἠγνόει τὰ ἔξωθεν τῶν ἀνακτόρων συμβαίνοντα. Τῇ 31 ὀκτωβρίου 802 λοιπὸν, περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας, οἱ συνωμόται ἐξαπατήσαντες τοὺς φρουροῦντας πρὸ τῶν ἀνακτόρων στρατιώτας, εἰσῆλθον εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ συλλαβόντες τὴν Εἰρήνην, τὴν μετέφερον εἰς τὸν μέγα παλάτιον, ἔνθα τὴν κατέκλεισαν· ταὐτοχρόνως πράκτορες μίσθιοι περιερχόμενοι τὰς ὁδοὺς ἐφώναζον «Νικηφόρε Αὔγουστε, ἔτη πολλά.» Ὁ λαὸς, καίτοι τερπόμενος συνήθως εἰς τὰς πολιτικὰς μεταβολάς, δὲν ἔδειξε τόσην ὑπὲρ τοῦ Νικηφόρου συμπάθειαν· ἀφοῦ ὅμως ὁ πατριάρχης Νικήτας ἔστεψεν αὐτὸν ἑκὼν ἀέκων παρεδέχθη τὰ γενόμενα.

Ἐν τούτοις ὁ Νικηφόρος, φύσει φιλοχρήματος ὤν, πληροφορηθεὶς ὅτι ἡ Εἰρήνη ἐκέκτητο πολλοὺς θησαυροὺς, ἠθέλησε νὰ γείνῃ κύριος αὐτῶν· ὅθεν μεταβὰς μετὰ πολλῶν πατρικίων παρ' αὐτῇ τὴν ἐπιοῦσαν τῆς στέψεώς του, προσεπάθησε νὰ τὴν πείσῃ ὅπως τῷ ἀποκαλύψῃ ποῦ ἔκρυπτε τοὺς θησαυρούς της, ἄλλα τε πολλὰ ὑποσχόμενος, καὶ ὅτι ἤθελε τῇ ἀφήσει πλήρη ἐλευθερίαν καὶ τὴν σεβασθῇ ὡς μητέρα του. Ἡ Εἰρήνη, καίτοι δικαίως δυσπιστοῦσα, δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως· στραφεῖσα δὲ πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπε.

— Ὀρφανὴν μὲ παρέλαβεν ὁ Θεὸς εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ μὲ ἀνεβίβασε παρ' ἀξίαν ἐπὶ θρόνου· δὲν λησμονῶ λοιπὸν τὴν πρώτην καταγωγήν μου· τὴν καταστροφήν μου ἀποδίδω εἰς τὰς ἁμαρτίας μου. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον, ὑποτάσσομαι εἰς τὰς θελήσεις του, παραιτοῦμαι εἰς τὴν προστασίαν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἂς διαθέσῃ τὴν ζωήν μου. Μίαν μόνην χάριν ζητῶ παρὰ σοῦ, νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ διέλθω τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου μου ἐν μετανοίᾳ καὶ δακρύοις ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἐλευθερίου, ἃ ἐγὼ ᾠκοδόμησα.

Ὁ Νικηφόρος τῇ ἀπεκρίθη ὅτι ἤθελε τῇ παραχωρήσει πᾶν ὅτι ἐπεθύμει, ἂν καὶ αὐτὴ τῷ ἀπεκάλυπτε τοὺς θησαυρούς της χωρὶς οὐδὲν νὰ κρύψῃ· ἀλλ' ἅμα ἐκείνης ἀποκαλυψάσης τὸ μέρος ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ θησαυροὶ ἐκρύπτοντο, καὶ ὁ Νικηφόρος ἔλαβε κατοχὴν αὐτῶν, ἡ δυστυχὴς Εἰρήνη ἐπέμφθη εἴς τι μοναστήριον παρ' αὐτῆς κτισθὲν κατὰ τὰς νήσους τῶν Πριγγήπων. Ἐκεῖθεν πάλιν μετ' οὐ πολὺ ἐξωρίσθη εἰς Μιτυλήνην, ἔνθα κατεκλείσθη εἰς μονήρη φυλακὴν ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδενὶ ἐπετρέπετο νὰ εἰσέλθῃ... Ἡ ταλαίπωρος αὐτοκράτειρα ἡ ἄλλοτε ὑπερήφανος καὶ μεγαλοπρεπὴς, τοσούτῳ περιπεφρονημένον καὶ ἐλεεινὸν βίον διήγαγεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἐκείνῃ, ὥστε ζερουμένη καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς τροφὴν της ἀναγκαίων, ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐργάζηται, καὶ ἐκ τοῦ ἐργοχείρου της νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸν βίον. Μετὰ πλείστας δὲ δεινοπαθείας, ἀπεβίωσε τῇ 9 αὐγούστου 802 εἰς ἡλικίαν πεντήκοντα ἐτῶν καὶ ἀφοῦ ἐβασίλευσε μετὰ τὴν τύφλωσιν τοῦ υἱοῦ της πέντε ἔτη· τὸ δὲ πτῶμα αὐτῆς μεταφερθὲν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐτάφη εἴς τι μοναστήριον παρ' αὐτῆς τῆς ἰδίας κτισθέν.

ΕΠΑΜ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΚΑΙ Η ΓΗ.

ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλ. 73).

ΡΑΦΑΗΛ. Ἦλθον νὰ σᾶς ἀνακαλέσω εἰς τὴν σφαῖράν σας, ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τοῦ Ὑψίστου· αἱ διαταγαί του μοὶ εἶναι πάντοτε σεβασταὶ, καὶ ἡ ἐντολὴ ἣν ἔρχομαι νὰ ἐκπληρώσω κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν ἀφορᾷ ἐμέ. Μέχρι τοῦδε διετρέχομεν ὁμοῦ τὸ ἄπειρον διάστημα· ἐξακολουθήσωμεν νὰ διατρέχωμεν ὁμοῦ ἱπτάμενοι τὸ κράτος τῶν ἀστέρων. Ἡ γῆ, εἶναι ἀληθὲς πρέπει νὰ ἀποθάνῃ! ἡ φυλὴ τῶν τέκνων της, ἀνακαλουμένη εἰς τὰ ἔγκατά της, πρέπει νὰ μαρανθῇ, ὡς καὶ μέγας ἀριθμὸς τῶν κοσμούντων αὐτὴν ἀντικειμένων· ἀλλ' ἡ γῆ αὕτη, δὲν εἶναι δυνατὸν, δημιουργουμένη ἢ καταστρεφομένη νὰ μὴ ἀφήσῃ κενὰ εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀθανάτων, Σατανᾶς, ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν, ἐκρημνίσθη· ἡ ἀλαζὼν θέλησίς του ἐπροτίμησε νὰ παρίδῃ τὴν ὀδύνην ἢ νὰ λατρεύῃ εἰσέτι. Ἀλλ' ὑμεῖς, σεραφεὶμ, μέχρι τοῦ νῦν ἄγνοι, ὑμεῖς ἧττον ἰσχυροὶ τοῦ πρώτου τούτου πάντων τῶν ἀγγέλων, μέμνησθε τῆς πτώσεώς του, καὶ ἴδετε ἐὰν ἡ εὐχαρίστησις τοῦ παροτρύνειν τὸν ἄνθρωπον δύναται ν' ἀντισταθμίσῃ πρὸς τὴν ἀπώλειαν τοῦ οὐρανοῦ, πολλὰ βραδέως λυπουμένου: Ἐπολέμησα ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ὀφείλω νὰ πολεμήσω τὸ ἀλαζὸν πνεῦμα, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι δημιούργημα καὶ ἠρνήθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν ποιήσαντα αὐτὸ λαμπρότερον τοῦ χερουβείμ, ὡς τὸν ἥλιον ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων, οὓς διοικεῖ, ἀμαυρόνον, μάλιστα τοὺς εἰς τὰ δεξιά του ἀρχαγγέλους. Τὸν ἠγάπησα... ἦτο τόσον ὡραῖος! ὦ οὐρανέ! μετὰ τὸν Δημιουργόν του τίς ποτε ἐξισώθη πρὸς τὸν Σατανᾶν κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἰσχύν! Ἐὰν ἡ ὥρα ἡ ἰδοῦσα αὐτὸν σφάλλοντα ἠδύνατο νὰ λησμονηθῇ μίαν ἡμέραν!... Οὐχί... καὶ ἡ εὐχὴ αὕτη εἶναι ἀσεβής. Ἀλλὰ σεῖς οἱ μὴ ἔκπτωτοι, εἴθε νὰ διδαχθῆτε ἐκ τοῦ παραδείγματός του· ἡ αἰωνιότης μετ' ἐκείνου ἢ μετὰ τοῦ Θεοῦ του, ἰδοὺ ἡ ἐκλογή. Ὁ πειράζων Σατανᾶς οὐδὲν δύναται καθ' ἡμῶν, δὲν δύναται νὰ πειράσῃ τοὺς ὕπερθεν τῶν παγίδων του ἱσταμένους ἀγγέλους· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἤκουσε τῆς φωνῆς του, καὶ σεῖς τὴν τῆς γυναικός... Ἡ γυνὴ εἶναι ὡραία· ὁ δὲ λόγος τοῦ ὄφεως εἶχεν ἐλάσσονα μαγείαν ἢ ἓν φίλημα τῆς ὡραιότητος· ὁ ὄφις ἐνίκησε μόνον τὴν κόνιν, ἐνῷ ἡ γυνὴ θέλει κρημνίσει ἐκ νέου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀγγέλους παραβάτας τῶν οὐρανίων νόμων. Φύγετε! εἶναι ἔτι καιρός. Δὲν δύνασθε νὰ ἀποθάνητε, αἱ δὲ θυγατέρες αὗται τῆς γῆς θέλουσιν ἀποθάνει, καὶ ὁ οὐρανὸς θέλει ἀντηχήσει ἐκ τῶν ὀδυνηρῶν θλίψεών σας διὰ τὰ φθαρτὰ ἀργιλώδη ταῦτα πλάσματα, ὧν ἡ μνήμη θέλει ἐπιζήσει ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ ἀθανασίᾳ σας ὡς ὁ παρέχων αὐτοῖς τὸ φῶς ἥλιος. Σκέφθητε ὅτι ἡ οὐσία σας κοινὸν μόνον μετὰ τῆς οὐσίας ἐκείνων εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ ἐπιφέρειν. Διατὶ κοινωνεῖτε τῶν θλίψεων, αἵτινες πρέπει νὰ ἦναι κληροδότημα τῶν τέκνων τῆς γῆς... γεννηθέντων ἵνα βλέπωσι τὴν ὕπαρξίν των γεωργουμένην ὑπὸ τῶν ἐτῶν, σπειρομένην ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ δρεπομένην ὑπὸ τοῦ θανάτου τοῦ κυριάρχου τούτου τοῦ κτήματος τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἂν ἡ ζωή των δὲν ἦτο συντετμημένη ὑπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἂν ἀφίνοντο νὰ διανοίγωσι διὰ τῶν αἰώνων ὁδὸν πρὸς τὸν τάφον, οὐχ' ἧττον ἤθελεν εἶναι ἡ λεία τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ὀδύνης.

ΑΟΛΙΒΑΜΑΧ. Ἂς φύγωσιν! ἀκούω τὴν φωνὴν ἥτις ἀναγγέλλει ὅτι πρέπει νὰ ἀποθάνωμεν πρὸ τῆς ἡλικίας εἰς ἣν ἔφθασαν οἱ πολιοὶ ἡμῶν πατριάρχαι, καὶ ὅτι ἐκεῖ ὑψηλὰ προητοιμάσθη ὠκεανὸς, ἐνῶ ἐδῶ κάτω τὰ ὕδατα τῆς ἀβύσσου θὰ ὑψωθῶσι μέχρις οὗ ἑνωθῶσι μὲ τοὺς χειμάρρους τοῦ οὐρανοῦ. Ὦ; φαίνεται, μικρὸς ἀριθμὸς θὰ σωθῇ· ἡ φυλὴ τοῦ Κάϊν δὲν συμπεριλαμβάνεται, καὶ εἰς μάτην θὰ ὑψώσῃ τὰ βλέμματα πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ Ἀδάμ. Ἀδελφή μου, ἀφοῦ οὕτως ἔχει, ἀφοῦ αἱ ἱκεσίαι μας δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐπιτύχωσι παρὰ τοῦ Κυρίου οὐδὲ μιᾶς ὀδυνηρᾶς ὥρας ἀναβολὴν, ἀ; ἀποχωρισθῶμεν ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐλατρεύσαμεν· ἂς παρουσιασθῶμεν εἰς τὰ κύματα ὡ; θὰ ἐπαρουσιαζόμεθα εἰς τὴν ῥομφαίαν, ἐὰν ὄχι ἄνευ συγκινήσεως, τοὐλάχιστον ἄνευ

φόβου, θρηνοῦσαι ὀλιγώτερον δι' ἡμᾶς ἢ δι' ἐκείνους οἵτινες θὰ ἐπιζήσωσι μεθ' ἡμᾶς ἐν δουλείᾳ θνητῇ ἢ ἀθανάτῳ. Φύγετε, σεραφείμ, πρὸς τὰς αἰωνίας χώρας σας, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἄνεμοι μυκώμενοι καὶ κύματα βρέμοντα. Ἡμεῖς μὲν πέπρωται νὰ ἀποθνήσκωμεν; σεῖς δὲ νὰ ζῆτε αἰωνίως· ἀλλὰ τί εἶναι προτιμότερον, αἰώνιος θάνατος ἢ αἰωνία ζωή, μόνος ὁ Πλάστης τὸ ἐξεύρει. Ὑποταχθῆτε αὐτῷ ὡς ὑποτασσόμεθα ἡμεῖς. Δὲν θὰ ἤθελον, οὔτε ἀντὶ ὅλης τῆς χάριτος τῆς δοθείσης εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Σήθ, νὰ διατηρήσω τὸ γήϊνον τοῦτο σῶμα μίαν ὥραν πλειότερον παρ' ὅσον διατάττει ἡ θέλησις αὐτοῦ, οὔτε νὰ ἴδω ὑμᾶς στερουμένους ἐλαχίστου μέρους τῆς χάριτός του. Φύγετε! καὶ ὅταν αἱ πτέρυγές σας σᾶς μεταφέρωσι μακρὰν τῆς διαμονῆς ταύτης, σκέφθητι, Σαμιάζα, ὅτι ὁ ἔρως μου θὰ ἀναβῇ μετὰ σοῦ εἰς τὸν οὐρανόν! καὶ ἐὰν οἱ ὀφθαλμοί μου ἀκολουθοῦντες τὴν πτῆσίν σου μείνωσι χωρὶς δάκρυα, σημαίνει ὅτι ἡ μνηστὴ ἀγγέλου ἀπαξιοῖ νὰ κλαύσῃ. — Χαῖρε! ἤδη δύνασαι νὰ ἔλθῃς, θάλασσα ἀνεξιλέωτος!

ΑΝΑΧ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποθάνωμεν; πρέπει λοιπὸν νὰ σὲ στερηθῶ ἐπίσης, Ἀζαζιήλ; Ὦ καρδία μου! αἱ προαισθήσεις σου ἦσαν ἀληθεῖς! καὶ ἐν τούτοις, πόσον ἦσο εὐτυχής! Ἡ προσβολή, εἰ καὶ προβλεφθεῖσα, μὲ κτυπᾷ ὡς ἂν ἦτο αἰφνιδία· δὲν βλάπτει, ἄφησόν με. Ἄχ! διατί! ἀλλ' ἂς μὴ σὲ κρατῶ· — φύγε! αἱ θλίψεις μου θὰ ἦναι βραχεῖαι· ἀλλ' αἱ ἰδικαί σου θὰ ἦσαν αἰώνιαι ἐὰν ἐξωρίζεσο ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἕνεκα ἐμοῦ. Πολλὴν συγκατάβασιν ἔδειξες μέχρι τοῦδε πρὸς θυγατέρα τοῦ Ἀδάμ! Ἡ μοῖρα ἡμῶν εἶναι ἡ θλίψις· ἡ ὀδύνη καὶ τὸ αἶσχος κατέρχονται οὐ μόνον ἐφ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Πνευμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἀπηξίωσαν νὰ μᾶς ἀγαπήσωσιν. Ὁ πρῶτος ὅστις μᾶς ἐδίδαξε τὴν ἐπιστήμην κατεκρημνίσθη ἐκ τοῦ ἀρχαγγελικοῦ θρόνου του ἀγνοῶ εἰς τίνα ἄγνωστον κόσμον· καὶ σὺ Ἀζαζιήλ! — ὄχι, δὲν θὰ γνωρίσῃς ἐξ αἰτίας μου τὴν θλίψιν! ἀναχώρησον! καὶ μὴ κλαῖε! δὲν δύνασαι νὰ κλαύσῃς· ἀλλ' ἡ ἄνευ δακρύων θλίψις σου ἴσως εἶναι ὀξυτέρα τῆς ἐμῆς· λησμόνησον λοιπὸν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν τὰ κύματα τοῦ καταστρεπτικοῦ Ὠκεανοῦ δὲν θὰ φέρωσιν ἀγωνίαν τοιαύτην!

Φύγε! φύγε! ἀφοῦ ἀναχωρήσῃς, θὰ μοί ἦναι ὀλιγώτερον δύσκολον νὰ ἀποθάνω.

ΙΑΦΕΘ. Ὤ! μὲ λέγῃς τοῦτο! — Πάτερ μου! καὶ σύ, ἀρχάγγελε! ἐν τῇ καθαρᾷ καὶ αὐστηρᾷ γαληνιότητι τοῦ μετώπου τούτου, ἀναγινώσκω τὸ θεῖον ἔλεος· ἂς μὴ γίνωσι βορὰ τοῦ ἄνευ ὀχθῶν Ὠκεανοῦ, ἂς τὰς δεχθῇ ἡ κιβωτὸς ἡμῶν, ἢ ἂς παύσω νὰ ζῶ!

ΝΩΕ. Σιωπή! τέκνον τῶν παθῶν, σιωπή! ἐὰν δὲν δύνασαι νὰ κρατήσῃς τὴν καρδίαν σου, τοὐλάχιστον τὸ στόμα σου ἂς μὴ βλασφημῇ τὸ Θεόν σου! ζῆθι ὡς τὸ ἀπαιτεῖ· — ἀπόθανον, ὅταν τὸ διατάξῃ, τὸν θάνατον τῶν δικαίων, καὶ ὄχι ὡς ἡ φυλὴ τοῦ Κάϊν. Παῦσον νὰ θλίβεσαι, ἢ τέναζον ἐν σιωπῇ· παῦσον νὰ ἐνοχλῇς τὸν οὐρανὸν διὰ τῶν ἐγωϊστικῶν θρήνων σου. Θέλεις νὰ πράξῃ ὁ Θεὸς ἔγκλημα χάριν σοῦ; διότι θὰ ἦτο ἔγκλημα ἐὰν μετέβαλλε τὰς βουλάς του πρὸς μόνον τὸ συμφέρον θνητοῦ θλιβομένου. Ἔσο ἀνήρ! καὶ ὑπόφερε πᾶν ὅ,τι ἡ φυλὴ τοῦ Ἀδὰμ ὀφείλει καὶ δύναται νὰ ὑποφέρῃ.

ΙΑΦΕΘ. Ναί, πάτερ μου! Ἀλλὰ, ὅταν ὅλοι ἀπολεσθῶσιν, ὅταν μόνοι ἡμεῖς μείνωμεν κυμαινόμενοι ἐπὶ τῆς γλαυκῆς ἐρήμου, ὅταν τὰ φέροντα ἡμᾶς κύματα κρύψωσιν εἰς τὰ βάθη αὐτῶν τὴν πεφιλημένην ἡμῶν γῆν, τοὺς προσφιλεῖς φίλους, τοὺς σιωπηλοὺς ἀδελφοὺς, ὅλους καταποντισθησομένους εἰς τὴν ἀβαθῆ ταύτην ἄβυσσον, τίς τότε θὰ δυνηθῇ νὰ σταματήσῃ τὰ δάκρυα ἡμῶν καὶ τὰς κραυγάς; Ἐν τῇ σιγῇ τῆς καταστροφῆς θὰ εὕρωμεν ἡσυχίαν; Ὦ Θεέ! ἔσο Θεός, καὶ φείσθητι ἑνόσῳ εἶναι ἀκόμη καιρός! Μὴ ἀνανεοῖς τὴν πτῶσιν τοῦ Ἀδάμ. Τὸ ἀνθρώπινον γένος συνέκειτο τότε μόνον ἐκ δύο ἀνθρώπων· ἀλλ' ἤδη τοσοῦτον ἐπολλαπλασιάσθησαν οἱ κάτοικοι τῆς γῆς, ὥστε τὰ κύματα καὶ αἱ ἀπαίσιαι σταγόνες τῆς βροχῆς θὰ πέσωσιν ὀλιγώτερον πολυάριθμοι παρ' ὅσοι θὰ ἦναι οἱ τάφοι των.

ΝΩΕ. Σιωπή, τετυφωμένον τέκνον! ἐκέστη τῶν λέξεών σου εἶναι ἔγκλημα. Ἄγγελε! συγχώρησον τὴν ἀπελπισίαν τοῦ νέου τούτου.

(ἀκολουθεῖ).

ΜΙΚΡΟΨΥΔΑΙΑ.

ΧΩΡΙΣ ΑΡΧΗΝ ΟΥΤΕ ΤΕΛΟΣ.

. . . . . Εἶναι βλασφημία, φρίκη, συκοφαντία, αἶσχος, ἀδικία, ἀτιμία! . . . . Ἡ ἀποστροφή μου ἐκορυφώθη . . . εἶμαι ὠργισμένος ὡς . . . πετεινὸς ὠργισμένος, ὡς . . . ψευδευλαβὴς εἰς τὴν ὁποίαν κάμνουσιν ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις. Ὄχι, τοῦτο δὲν εἶναι, οὔτε πρέπει νὰ ἦναι! . . . Πρέπει ἡ ἐπιφυλλὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐν ὀνόματι τῆς ποιήσεως, τῆς ἐρωτοτροπίας, τοῦ ἱπποτισμοῦ, ἐν ὀνόματι τέλος τῆς ἀναξίως περιυβριζομένης γυναικός . . . Ὄχι! ἐψεύσθησαν! . . . τὸ ὡραιότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου . . .

— Αἱ γυναῖκες ἢ τὰ πεπόνια;

— Κύριε! μὲ διακόπτετε καὶ κάμνετε κακὰ, διότι δὲν θὰ εἰμπορέσω πλέον νὰ εὕρω τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν μου· μοῦ κόπτετε τὸν λόγον διὰ νὰ ὑβρίσετε τὰς γυναῖκας, συγχέων αὐτὰς μὲ τὰ πεπόνια, ὅπερ χειρότερον, ὅπερ ἀνάξιον εὐπατρίδου ὡς ὑμεῖς, ὅπερ . . .

— Συγγνώμην, κύριε, δὲν ἐξηγεῖτε καλῶς τὴν ἰδέαν μου· ἐὰν σᾶς διέκοψα δὲν βλέπω εἰς τοῦτο, νομίζω τοὐλάχιστον, κανὲν κακόν· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν σας . . . αἱ καλλίτεραι τούτων δὲν ἀξίζουν ἕνα ὀβολόν· αἱ ἰδέαι ὁμοιάζουν μὲ τὰ γαιόμηλα τὰ ὁποῖα ἐξογκοῦσι καὶ δὲν τρέφουν, καὶ προτιμότερον νὰ ἦναί τις νῆστις ἢ νὰ πάσχῃ ἀπὸ τὸν στόμαχον· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐξύβρισιν τῶν γυναικῶν ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ ἀπὸ τοῦτο! τὰς λατρεύω, ἀλλ' ἰδοὺ, πιθανῶς, τί σᾶς ἔκαμε νὰ ἀπατηθῆτε· γάλλος ποιητὴς εἶπε « Δύο μόνον πράγματα εἶναι ὡραῖα εἰς τὸν κόσμον, αἱ γυναῖκες καὶ . . . τὰ πεπόνια, » καὶ ἐνόμισα ἐκ τῶν λόγων σας ὅτι ἠνίττεσθε τοῦτο. . . ἰδοὺ ὅλα ὅλα.

— Κύριε, εἶμαι τόσον καλῶς ἀνατεθραμμένος ὥστε δὲν θὰ ἐπιτρέψω εἰς ἐμαυτὸν νὰ ἔχω ἐναντίαν γνώμην τῆς τοῦ ποιητοῦ σας, ἀλλ' ἐν συνειδήσει, οὐδόλως δύναμαι νὰ συμμερισθῶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τὸν ὁποῖον ἔχει διὰ τὴν ἰδίαν του κεφαλὴν, ἐννοῶ διὰ τὰ πεπόνια. Τὰ πεπόνια εἶναι καρπὸς ἔχων ἐνίοτε οὐσίαν, ἀλλ' ἀείποτε στερούμενος ἐξωτερικοῦ· ὁμοιάζει μὲ τὰς ἀγαθὰς ἐκείνας γυναῖκας αἵτινες ἔχουσι καρδίαν θερμὴν, ἑξήκοντα χειμῶνας καὶ ἰσαρίθμους ῥυτίδας. Ὅσον δὲ διὰ τὸ πνεῦμά των — ἐννοεῖται τῶν πεπονίων διότι καὶ οἱ καρποὶ ἔχουν πνεῦμα — μετέχουσι τῆς μακαρίας κολοκυνθιακῆς οἰκογενείας, ἥτις κέκτηται πολλοὺς τίτλους διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς παράδεισόν τινα οἱονδήποτε, ἐὰν ὑπῆρχε παράδεισος διὰ τὰ φυτὰ, ὡς ὑπάρχει καὶ διὰ τὰ ζῶα . . . τὰ δίποδα. Καὶ ἔστω ἐὰν τὰ πεπόνια παρίστανόν ποτε πρόσωπον ἐλάχιστον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ κωμῳδία, ἀλλ' ἂς νὰ μή! εἶναι καρποὶ χυδαῖοι, βάναυσοι, χωρὶς ἱστορίαν, χωρὶς φυλὴν, χωρὶς οἰκόσημα.

Τὸ μῆλον, μάλιστα! ἰδοὺ καρπὸς ἀριστοκρατικώτατος, καρπὸς σουλτανικός. Ἡ εὐγένειά του ἀνέρχεται πέραν τῶν σταυροφοριῶν καὶ χάνεται εἰς τὸ σκότος τῶν αἰώνων, ὑπὸ τὰς σκιάδας τῆς Ἐδὲμ καὶ εἰς τὰ ἑστιατόρια τῶν ὀλυμπίων θεῶν, διὰ νὰ συνταυτίσῃ, αἰῶνάς τινας βραδύτερον, τὴν ἤδη περικλεᾶ ῥῖνα τοῦ Ἰσαὰκ Νεύτωνος μὲ τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος. Ὦ μῆλον πειρασμέ! εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν καρπῶν ὡς ἡ γυνὴ εἶναι ἡ βασίλισσα τῶν ἐμψύχων ὄντων. Εἶσαι προσφιλὲς εἰς τὴν Ἀφροδίτην, διότι εἶσαι τὸ σύμβολον τοῦ Ἔρωτος, τοῦ μόνου θεοῦ ὅστις ἐξακολουθεῖ εἰσέτι νὰ κάμνῃ θαύματα . . . εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἤτο τὸ ᾄσμάτιον, τὸ ἐπίγραμμα, τὸ *γιαβασάκι* τῶν ἐρωτολήπτων τῆς ἀρχαιότητος. Χαῖρε λοιπὸν, φιλόγελως μεσῖτα τῆς ἡδυπαθείας!

Τί διαβολάνθρωποι αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι! εἰς πᾶν πρᾶγμα ἐπεδείκνυον πνεῦμα, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἔρωτα ὅπου συχνάκις πολλοὶ ἰσχυροὶ νόες — οἷος ὁ κομψὸς ἀλλὰ ἀτυχὴς Ξ — χάνουσι τὸ ἰδικόν των, ὡς ὁ θεῖος Μίλτων τὴν ὅρασιν ἐπὶ τῶν παλαιοβιβλίων. Οἱ γεννάδαι οὗτοι ἀρχαῖοι ἤρκει νὰ ἐχάραττον μόνον λέξεις τινὰς ἐπὶ μήλου ἢ μᾶλλον νὰ τὸ ἐδάγκανον, ὅπερ ἁπλούστερον, καὶ ἀμέσως πεμπομένου τοῦ μήλου εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον ἢ ῥιπτομένου εἰς βωμόν τινα, ἡ Ἀφροδίτη ἐπεφορτίζετο τὰ λοιπὰ καὶ ὅλα ἔβαινον κατ' εὐχήν. Μακαρία ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ ναοὶ ἐχρησίμευον ὡς ἐπιτόπιον ταχυδρομεῖον εἰς τοὺς ἐρωτευμένους! καὶ καθ' ἣν

τὰ μῆλα, τὰ ῥόδα καὶ ἡ μύρτος ὡμίλουν περὶ ἔρωτος! Ἀλλὰ, μὲ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ χάρτου, τὴν ἀπαισιωτέραν τῶν ἐφευρέσεων, τὸ ψεῦδος, πρὸ πολλοῦ ἐνεδρεῦον, ὠλίσθησεν εἰς τὸν κόσμον· καὶ ἰδοὺ διατὶ αἱ γυναῖκες δὲν πιστεύουσι πλέον εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις μας, καὶ τὰ ῥόδα, φεῦ! τὸ λέγω αἰσχυνόμενος, τὰ ῥόδα χρησιμεύουσι διὰ ῥοδοζάχαρην, τὰ μῆλα διὰ μηλόπηταν, καὶ ἡ μύρτος . . . ἀλλὰ τὶς πλέον ἐνθυμεῖται τὴν μύρτον! O tempora, ὁ mores! Καὶ σὺ, νέε Βέρτερε, μὲ τὸ διόπτριον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, μὲ τὸ ἐπίσης ἀβλαβὲς ὡς αἱ βολαὶ τῶν βλεμμάτων σου πιστόλιον, μὲ τὸ ὀξὺ ὡς ἡ αἰχμὴ τῶν ὑποδηματίων σου πνεῦμα, ἐπάνελθε εἰς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν προγόνων· τοῦτο θὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῆ. Καῦσε τὸ χαρτίον τοῦτο, ῥοδινὸν ὡς αἱ παρειαί σου, μυρωμένον ὡς τὸ χειρόμακτρόν σου, ἀνωφελὲς ὡς τὸ διόπτριόν σου, καὶ πέμψον μῆλα εἰς τὰς ἐρωμένας σου· τὶς ἠξεύρει ... ἡ τύχη εἶναι γυνή . . . Ἀλλὰ, πρὸς Θεοῦ! παῦσον νὰ ἐκποιητικεύῃς τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλασσαν, τὸ σύμπαν, ἀποκαλῶν τὰς σκληράς σου: *Ἄγγελέ μου, ἄστρον μου, ἡλιέ μου, μαργαριτά μου* καὶ δὲν ἠξεύρω τί ἄλλο ἀκόμη; κάλεσον τὰς ἀχαρίστους ταύτας *γλυκύ μου μῆλον* ἁπλῶς καὶ καθαρῶς, ὡς ἔλεγον οἱ σύγχρονοι τοῦ Ἀλκιβιάδου οἵτινες ποτὲ δὲν κατέφυγον εἰς τὸ ἐγχειρίδιον διὰ νὰ λύσωσιν ἐρωτικὸν ζήτημα. *Γλυκύ μου μῆλον* εἶναι χιλιάκις χαριέστερον ἢ ὅλαι ὁμοῦ αἱ ἀνουσιότητές σου, εἶναι κλασικώτερον, ἐθνικώτερον καὶ ἀληθέστερον· διότι τὶς θὰ δυνηθῇ νὰ μοὶ ἀναφέρῃ ἔστω καὶ μίαν μόνην θυγατέρα τῆς Εὔας εἰς Ἀθήνας τῆς ὁποίας ἡ παρειὰ νὰ μὴν ἦναι ἐπίσης ὡραία καὶ ἐπίσης χνοώδης ὅσον τὸ μῆλον; ὅπερ ἀποδοτέον προφανῶς εἰς τὸ λαμπρὸν κλίμα τῆς Ἀττικῆς μᾶλλον ἢ εἰς τὰς προόδους τῆς *ψευμυθιολογίας* — δὲν ἠξεύρω ἄλλην λέξιν —, ὡς θέλει νὰ σημάνῃ τὸ ἰταλικὸν τοῦτο ἐπίγραμμα:

Grand' e grossa mi facc' Iddio
Che bianca e rossa mi farò io.

Δὲν δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ ἐν τῷ νῷ οὐδὲν χαριέστερον τοῦ μήλου· εἶναι ἡ εἰκὼν, τὸ σύμβολον, ἡ προσωποποίησις τῆς γυναικός· ὡραῖον ἐξωτερικῶς, στυφὸν ἐσωτερικῶς, πανταχοῦ καὶ πάντοτε παριστῶσιν αὐτὸ ὡς συνώνυμον τῆς αἰδοῦς ἢ τῶν πηγῶν ἐν αἷς, νήπια, πίνομεν τὴν ζωὴν, ἄνδρες, τὸν ἔρωτα· — αἱ παρειαὶ καὶ τὸ στῆθος τῶν νεαρῶν γυναικῶν. Οὕτω, ὁ Ἀριστοφάνης ὀνομάζει μῆλα τὸ στῆθος τῆς ὡραίας Ἑλένης ἥτις ὑπῆρξε τὸ βραβεῖον μήλου, ὡς ὅλοι γνωρίζετε:

Ὁ γῶν Μενέλαος τὰς Ἑλένας τὰ μάλα πα
Γυμνᾶς παρεῖδων, ἐξέβαλ', οἴω, τὸ ξίφος.

Ὁ Θεόκριτος, φίλερως ὡς ὁ Βοκάκιος, λέγει εἰς νεάνιδά τινα, διὰ τοῦ στόματος τοῦ Δάφνιδος:

Μάλα τεὰ πρώτιστα τάδε χνοάοντα διδάξω.

Καὶ ὁ Ἀριόστος, εἰκονίζων τὰ θέλγητρα τῆς μαγευτικῆς Ἀρμίδος:

Due pomo acerbe e pur d'avorio fatte
Vengono e van com'onda al primo margo.

Καὶ ὁ Βολταῖρος, ὁμιλῶν ἀγνοῶ περὶ τίνος θελκτικῆς ξανθῆς:

Un beau bouquet de roses et do lis
Est au milieu de deux pommes d'albâtre..

Ἀλλ' ὁ κατάλογος θὰ ἦτο μακρὸς, διότι τίς ἀοιδὸς δὲν ἔδρεψε μῆλα εἰς παράδεισόν τινα . . . ἀπολεσθέντα;

Ἐὰν ὡς λέγουσιν ἡ γυνὴ εἶναι ὁ ἄξων ἐφ' οὗ ὁ κόσμος ἐστράφη πάντοτε, τὸ μῆλον εἶναι, βεβαίως, ὁ μοιραῖος κῦβος διὰ τοῦ ὁποίου πολλάκις ἔπαιξε τὰς τύχας τοῦ κόσμου τούτου. Διὰ τοῦτο, ὑπὸ τὰ χρώματα τῆς ἴριδος, τὸ μῆλον φέρει γεγραμμένα τὰ χρονικὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Τί θὰ ἤμεθα, τῳόντι, ἄνευ τοῦ μήλου; Ἀποκριθῆτε, κύριε, ὑμεῖς ὅστις δίδετε τὴν πρωτοκαθεδρίαν εἰς τὰ πεπόνια; Δὲν τολμᾶτε νὰ ἀποκριθῆτε, καλὰ λοιπόν! ἐγὼ θὰ ἀποκριθῶ ἀνθ' ὑμῶν· θὰ ἤμεθα ἀμαθεῖς, ἄγριοι, κτήνη, ἀληθῆ πεπόνια, χωρὶς καμμίαν τέχνην, καμμίαν ἐπιστήμην, τὸν ἐλάχιστον πολιτισμὸν, διότι ἐπαγγέλματα, τέχνας, ἐπιστήμας, βιομηχανίαν, πλούτη, πολιτισμὸν, πάντα ταῦτα ὀφείλομεν εἰς τὸ μῆλον. Μειδιᾶτε, κύριε, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἔχετε μέγα ἄδικον νὰ μειδιᾶτε, παρατηρήσατε μᾶλλον ἔμπροσθέν σας, ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐνῷ ἐγὼ θὰ ἀνοίγω τὸν μαγικὸν τοῦτον φανὸν ὅστις καλεῖται ἱστορία.

ΠΡΩΤΗ ΕΙΚΩΝ.

Μεγαλοπρεπὴς κῆπος τοῦ ὁποίου τὰ ῥόδα εἶναι χωρὶς ἀκάνθας 1.— *Θελκτικωτάτη ξανθὴ, ἐν ἱματισμῷ καθ' ὅλα ὁμοίῳ τῆς Ἀφροδίτης τῶν Μεδίκων, κάθηται μαλθακῶς ἐπὶ ὑψώματος χλοεροῦ. Παρατηρεῖ μετὰ διαπύρου πόθου δένδρον τι διακρινόμενον τῶν ἄλλων ἐκ τῆς ὡραιότητος τῶν καρπῶν του, ἐνῷ διὰ τοῦ μικροῦ ποδός της καταπατεῖ μετὰ πείσματος συστάδα ἴων.— Μέγας ὄφις, κεκλιμένος ὑπὸ τὸ δένδρον τοῦτο, ἐκτυλίσσει εἰς τὸν λαμπρὸν τοῦ μαΐου ἥλιον τὰ χρώματα τοῦ κασταναῦ δέρματός του, εὐμεταβλήτου ὡς ἡ καρδία τῆς γυναικός.— Ἀπωτέρω, εἰς τὰ χείλη ποταμοῦ, γέρων, ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν συρμὸν τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ἀναπαύεται ὑπὸ φύλλωμα δαφνῶν, μὲ τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην ἐπὶ τῆς χειρός. Φαίνεται τεθλιμμένος καὶ βεβυθισμένος εἰς ὀνειροπολήσεις· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι κοιμᾶται ἢ μᾶλλον ὅτι εἶναι τυφλός· ἔχει τὰ βλέφαρα κεκλεισμένα. Ὀγκῶδες χειρόγραφον κεῖται εἰς τοὺς πόδας του.*

Γνωρίζετε τὸ θελκτικὸν τοῦτο εἰδύλλιον: Ὁ κῆπος εἶναι ὁ ἐπίγειος παράδεισος, ἡ Ἐδὲμ ἥτις εὑρίσκετο . . . ἀδύνατον νὰ σᾶς εἴπω ποῦ, τῶν σοφῶν μὴ συμφωνούντων εἰς τοῦτο, ὡς καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα, μὲ ὅλα τὰ ἀξιοθαύμαστα σχόλια τοῦ σεβασμίου δὸν Καλμέτ.— Ἡ εὐειδὴς ξανθὴ εἶναι ἡ ἀξιοσέβαστος μήτηρ ὅλων ἡμῶν, ἡ κυρία Εὔα, ὅπερ σημαίνει ζωήν.— Τὸ δένδρον εἶναι ἡ ἀπαισία μηλέα, τὴν ὁποίαν οἱ Ἑβδομήκοντα καλοῦσι *ξύλον τῆς γνώσεως*, καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ σοφία, ἐννοῶ ῥητόν τι ἑλληνικὸν λέγει: *Τὸ ξύλον ἦλθεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον.*— Ὁ μεγαλοπρεπὴς ἄρχων μὲ τὴν στιλπνοποίκιλον στολὴν, ὅστις μελετᾷ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως, μὲ τοὺς ἐγκυκλοπαιδικοὺς κλάδους, εἶναι πρώην ὑπασπιστὴς τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ, πρώην Χερουβεὶμ, εἶναι εἷς — *ἐγερθῆτε!* *ὁ βασιλεὺς προχωρεῖ* (1) — ὁ Σατανᾶς, βασιλεὺς τῆς Γῆς καὶ τῆς Κολάσεως, ὅστις περιοδεύει ἀγνώριστος ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦ ὄφεως. — Τὸν δὲ γέροντα μὲ τὸ χειρόγραφον, τὸν ἀνεγνωρίσατε, εἶναι εὐγενὴς υἱὸς τῆς Ἀλβιόνης, διότι εἶναί τις βέβαιος ὅτι πανταχοῦ θὰ συναντήσῃ Ἄγγλον, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν παράδεισον . . . τὸν ἀπολεσθέντα· ἐν συντόμῳ εἶναι ὁ Μίλτων . . . ὁ ποιητὴς, ὅστις παρέστησε τὴν Εὔαν ὑπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῆς πρώτης του γυναικὸς (διότι ἔλαβε τρεῖς), ἥτις ἦτο ξανθὴ, ὅπερ δὲν σημαίνει ὅτι αἱ δύο ἄλλαι ἦσαν μελαγχρειαί, ἀλλ' ὅπερ ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ κολακεύῃ τὰς ξανθὰς καὶ νὰ παρεργίζῃ τὰς μελαγχρινὰς, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἡ Ἀφροδίτη ἦτο ξανθὴ, ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν Ὅμηρον, ὅστις εἶχε πολὺ καλὴν ἀνατροφὴν καὶ δὲν ἐψεύδετο.

— Ἀλλὰ ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ Ἀδὰμ, ὁ κύριος τῶν τόπων τούτων;

Ὁ Ἀδὰμ κοιμᾶται ἡσύχως τὸν μεσημβρινὸν ὕπνον του ὑπὸ συκῆν, ἐνῷ ἡ κυρία καταγίνεται νὰ κάμῃ . . .

Ἠξεύρετε τί . . .— ποία θνητὴ τὸ ἀγνοεῖ; . . . νὰ παραστήσῃ τὴν πρώτην πρᾶξιν τῆς μεγάλης ταύτης Ἀνθρωπίνης Κωμῳδίας ἥτις ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἡ κυρία ἔπαιξε τὸ πρῶτον πρόσωπον. Ἔπαιξεν ἀντὶ ἑνὸς μήλου — οὐδέποτε ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὶ παιγνίδιον — ὁλόκληρον κόσμον μαγείας καὶ τρυφῶν, ὕπαρξιν εὐδαίμονα, ἀμέριμνον, εἰδυλλικὴν οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὁποίαν συνεμερίζετο μὲ τὰς ὄρνιθας καὶ τὰς περιστεράς της, μὲ τοὺς λαγιδεῖς καὶ τὰς σαλάτας της. Ἀλλὰ, πρὸ τοῦ ἀκαταμαχήτου ἔρωτος τῆς ἐπιστήμης, πρὸ τῆς ἱερᾶς περιεργείας νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰς μυστικὰς ἰδιότητας ἀπηγορευμένου καρποῦ, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασεν, ἡ εὐγενὴς καὶ γενναία γυνὴ, καὶ ἐθυσίασε τὰ πάντα, τὰ πάντα, καὶ αὐτὴν τὴν ἀθανασίαν της, τὴν τοῦ συζύγου της, τὴν ἰδικήν μας!

Παρῆλθον 7375 ἔτη κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα, 5871 κατὰ τοὺς Λατίνους καὶ 5627, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς ἰουδαίους, ἀφότου ἐγένετο ἡ μεγάλη ἐκείνη θυσία, ἀφότου ἡ ἐπίσημος ἐκείνη ἑκατόμβη προ-

(1) Ὁ ἅγιος Βασίλειος (εἰς τὴν Ἑξάμερον Ὁμιλ. Ε', τόμ. Α') διδάσκει ὅτι ἐν ἀρχῇ αἱ ῥοδαὶ δὲν εἶχον ἀκάνθας, ἀλλ' ἔλαβον μετὰ τὸ ἁμάρτημα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ἵνα ὁ πόνος, ἑνούμενος μετὰ τῆς ἀπολαύσεως, μᾶς ἐνθυμίζῃ ἀκαταπαύστως τὴν ἀρχικὴν πτῶσιν.

(1) Σαιξπήρ.

σεφέρθη εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐπιστήμης (δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν εἰς ποῖον μέρος τῆς Ἀσίας), καὶ νήπιοι τινὲς ἐξακολουθοῦσι νὰ μέμφωνται τὴν Εὔαν διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτῆς ἀφοσίωσιν ἀποκαλοῦντες αὐτὴν λαιμαργίαν, οἱ βλάκες! Δὲν δύνανται νὰ τὴν συγχωρήσωσι διότι ἐγένετο αἰτία νὰ ἐξωσθῶσι τοῦ παραδείσου καὶ νὰ γίνωσι φθαρτοὶ καὶ θνητοί. Καὶ τῳόντι ὅ,τι ὁ ἔρως τῆς ἐπιστήμης μᾶς ἔδωκεν εἶναι ἄρά γε ἀντάξιον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀπολέσαμεν; Φαντασθῆτε πρὸς στιγμὴν τὸν κόσμον οἷον τὸν ποθοῦσιν οἱ νήπιοι οὗτοι, καὶ οἷος θὰ ὑπῆρχεν ἄνευ τοῦ μήλου, δηλαδὴ ἀθάνατον, ἄφθαρτον, ἀτελείωτον. Φαντασθῆτε τὴν γῆν βρίθουσαν ὄντων ἀνθρωπίνων, πραέων ὡς ἀρνία, πνευματωδῶν ὡς νῆσσαι, ἁπλῶν ὡς λαγιδεῖς, ἀθώων ὡς περιστεραί, πεπροικισμένων μὲ ὡραίαν οὐρὰν ὡς οἱ πίθηκες (1), βαδιζόντων τετραποδητὶ ὡς αἱ ἄρκτοι, φορούντων τὴν γραφικὴν ἐνδυμασίαν τοῦ πατρὸς Ἀδὰμ καὶ τῆς μητρὸς Εὔας πρὸ τοῦ προγεύματος τῶν μήλων, καὶ ζώντων ἀδελφικῶς καὶ οἰκογενειακῶς μεθ' ὅλων τῶν γνωστῶν ζώων καὶ ὅλων τῶν κερασφόρων ἐκείνων τεράτων τὰ ὁποῖα ὁ Νῶε, ὁ εὐσεβὴς ἥρως, δὲν ἐπρόφθασε νὰ σώσῃ ἀπὸ τὸν κατακλυσμόν. Δύνασθε λοιπὸν νὰ φαντασθῆτέ τι μαγευτικώτερον, ποιμενικώτερον ἀπὸ τὸ νὰ διάγῃ τις ὕπαρξιν χωρὶς τέλος ἐν μέσῳ κοινωνίας τοσοῦτον ἁπλῆς, ἀληθοῦς δημοκρατίας κοινωνικῆς; Καὶ ἔπειτα λέγομεν ὅτι ἐχάσαμεν ὅλα ταῦτα δι' ἓν μῆλον!... τῇ ἀληθείᾳ εἶναι φρικῶδες! μόνον νὰ τὸ συλλογισθῇ τις τῷ ἔρχονται δάκρυα. Ἀλλὰ πῶς νὰ φαντασθῇ τις καὶ νὰ ἐξεικονίσῃ, ἐνῷ εἶναι πεπερασμένος καὶ θνητός, ἀπολαύσεις χωρὶς τέλος, ἀπολαύσεις αἰωνίας; Πῶς νὰ ἀναλύσῃ τὰ θέλγητρα καὶ τὰς ἡδονὰς ὅσαι παρακολουθοῦσι τὴν τοιαύτην ὕπαρξιν; Ἐὰν ἡ γυνὴ, ἵνα μόνον περὶ αὐτῆς ἀναφέρωμεν, εἶναι εὐεργετικὴ διὰ μόνης τῆς παρουσίας της, ὡς ἐρρέθη τοῦτο, τί θὰ συνέβαινεν ἐὰν ὁ θάνατος δὲν ἤρχετο νὰ διακόψῃ τὰς φαντασιοπληξίας της, τὰ νεῦρά της, τὰς δυσαρεσκείας της, τὰς φλυαρίας της; Φαντασθῆτε τὸ γλυκὺ ἥμισύ σας ἢ μᾶλλον τὰ γλυκέα ἡμίση σας, τὰς θυγατέρας σας ἢ, διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν καλλίτερον, τὰς θυγατέρας των, τὰς ἀνεψιάς σας, τὰς θυγατέρας τῶν ἀνεψιῶν σας, τὰς θυγατέρας τῶν θυγατέρων των, τέλος ὁλόκληρον γυναικείαν στρατιὰν πολυαριθμοτέραν τῆς μεγάλης στρατιᾶς· φαντασθῆτε τὴν ὡρυομένην ταύτην ἀγέλην, τὸ νέφος τοῦτο τῶν ἁμαζόνων ἀδιαλείπτως προσκεκολλημένων εἰς τὰ ἴχνη σας διὰ νὰ παραπονῶνται εἰς ὑμᾶς, pater familiae, τὸν χιλιάκις πρόπαππόν των, αἱ μὲν διὰ τοὺς συζύγους των, αἱ δὲ διὰ τὰ τέκνα των, καὶ ὅλαι διὰ τὰ νεῦρά των! (διότι ἡ νευρικὴ ὕλη προϋπῆρξε τῆς δημιουργίας· τοῦ χάους συγκειμένου ὑπὸ ρευστοῦ νευρικοῦ, κατὰ τὴν νεωτέραν ἐπιστήμην). Τί λέγετε περὶ τῆς εἰκόνος; Εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῆτε ἱπποδρόμιον γραφικώτερον τοῦ παρουσιαζομένου ὑπὸ τῶν κυριῶν τούτων καταδιωκουσῶν ὑμᾶς τετραποδητί; εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῆτε ἁρμονίαν μελῳδικωτέραν τῆς παραγομένης ὑπὸ τῶν φωνῶν των; Καὶ παρέρχομαι ἐν σιωπῇ εὐαρεστότερόν τι· ἐννοῶ τὰ ἀτελείωτα δάκρυα, τοὺς αἰωνίους στεναγμοὺς, τοὺς ἀκαταπαύστους θρήνους τῶν ἀφθάρτων Βερτέρων, καταδιωκόντων ὑμᾶς ἐν ὀνόματι τῆς φιλίας διὰ νὰ σᾶς τυμπανίζωσιν οὕτω ἐν ὀνόματι τῆς ἀδελφότητος.

— Ἄ, φίλε μου! ἐβαρύνθην!... ἡ ζωὴ μὲ πιέζει!... εἶμαι ὁ δυστυχέστατος τῶν ἀνθρώπων!... πρὸ πεντήκοντα αἰώνων ὑποφέρω, τὴν ἀγαπῶ καὶ αὐτὴ γελᾷ διὰ τὸν ἔρωτά μου... Ἄχ, φίλε μου, πόσον ὀδυνηρὰ εἶναι ἡ ὕπαρξίς μου!... εἶναι πέντε χιλιάδες ἔτη, ἐννοεῖτε, φίλε μου, πέντε χιλιάδες ἔτη! ὅπου τῆς ὁμιλῶ περὶ τῆς φλογός μου καὶ ἐκείνη μὲ ἀποκρίνεται « Σβύσε την ὅπως εἰμπορεῖς! » τὸ ἄτιμον, τὸ ἄνομον, τὸ ἄκαρδον πλάσμα! Φίλε μου, καλέ μου φίλε, ἄριστε, κάλλιστε, μοναδικέ μου φίλε, μόνον μου στήριγμα, μόνη μου παρηγορία, μόνη μου ἐλπίς, ἐν ὀνόματι τῆς πολυχρονίου φιλίας μας, μὴ μ' ἐγκαταλείπετε, μὴ μὲ ἀπωθεῖτε, συμβουλεύσατέ με, παρηγορήσατέ με, κάμετε κάτι τι δι' ἐμέ!... μὴ κωφεύετε εἰς τὰς παρακλήσεις μου, εἰς τὰ δάκρυά μου, εἰς τὰ παθήματά μου!... πρὸ ἑνὸς αἰῶνος σᾶς ἱκετεύω!..."

Μὲ ἕνα τοιοῦτον φίλον, διότι δύο θὰ ἦσαν πολλοί, ἡ σπλὴν θὰ σᾶς ἔπνιγε, θὰ σᾶς ἐφόνευε, θὰ σᾶς ἐξεμηδένιζεν εἰς πεῖσμα τῆς ἀθανασίας σας!

Ὦ Εὔα, γυνὴ θεία καὶ ἐν τούτοις παρεγνωρισμένη! Προσωποποιεῖς τὴν ἀρχαίαν σοφίαν, τὴν ἀληθῆ, τὴν καθαρὰν προκατακλυσμιαίαν σοφίαν, τὴν μὴ νοθευθεῖσαν παρ' οὐδεμιᾶς Ἀκαδημίας· καὶ εἶναι εὐηθέστατοι ὅσοι δὲν βλέπουσιν ἐν τῇ ἐκ φύλλων συκῆς ἐσθῆτί σου τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ· τὸ ταπεινὸν φυλλωτὸν ἐνδυμά σου εἶναι ὁ σπόρος, ὁ πρόδρομος τῶν βελουδινων καὶ ἀτλαζωτῶν ἐσθήτων·—χαῖρε λοιπὸν, ὦ θεία γυνή! Μᾶς ἠλευθέρωσας ἀπὸ παράδεισον ὅστις θὰ ἦτο βεβαίως κόλασις, διὰ νὰ μᾶς ῥίψῃς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὅστις βεβαίως εἶναι διαβολόκοσμος... ὅταν δὲν ἔχῃ τις ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν εἰσόδημα καὶ καλὴν ὑγείαν διὰ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ. Εὔα! προπίνω εἰς τὴν μνήμην σου, διότι ἐλπίζω ὅτι αἱ ἐπιφυλλίδες θὰ μοῦ δώσωσι μετ' ὀλίγον αὐτὸ τὸ εἰσόδημα... ὅταν ἡ *Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη* πλουτισθῇ ἀπὸ τὰς συνδρομὰς τῶν ὁμογενῶν· ἀλλὰ διὰ νὰ πίῃ τις πρέπει νὰ ἔχῃ οἶνον καὶ ἔμπροσθέν μου μόνον μελάνην ἔχω... διὰ τοῦτο ἂς μεταβῶμεν ταχέως εἰς τὴν δευτέραν *Εἰκόνα* ὅπου τὸ νέκταρ ῥέει δαψιλῶς.

ΛΑΘΩΤΑΣ.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

(1) Φιλόσοφοί τινες ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος εἶχεν οὐρὰν ὡς τὸν πίθηκα, καὶ ὅτι ἐβάδιζε τετραποδητὶ ὡς τὰς ἄρκτους μετὰ τῶν ὁποίων ἔχει πολλὰς ὁμοιότητας. Τῇ ἀληθείᾳ, ἡ Γραφὴ δὲν τὸ λέγει, ἀλλὰ τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ τὸ πιστεύσωμεν τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ οὐδαμοῦ λέγει τὸ ἐναντίον.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΙΛΑ ΑΡΟΛΔΟΥ.

Ὑγίαινε, ὑγίαινε, Πατρίς μου, αἰωνίως·
Ὑπὸ ὑδάτων κυανῶν σκεπάζει ἡ ἀκτή σου.
Βογγᾷ τὸ κῦμα, ἄνεμοι συρίζουσιν ἀγρίως,
Κ' οἱ λάροι ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἀκούονται ἀβύσσου.
Ἀκολουθοῦμεν δύοντα εἰς κοίτην θαλασσίαν
Τὸν ἥλιον... Σὺ καὶ αὐτὸς, Πατρίς μου, ἔχ' ὑγείαν!

—oo—

Ὁ Ἥλιος μετὰ μικρὸν τὴν αὔριον θὰ δίδῃ·
Κ' ἐγὼ θὰ βλέπω οὐρανὸν καὶ κάθυγρα πεδία.
Ἀλλ' ὄχι καὶ μητρῷαν γῆν... ἐγκαταλείφθη ἤδη
Τὸ μέγαρόν μου τὸ καλὸν, τοῦ ἔσβυσ' ἡ ἑστία,
Χόρτον ἐπὶ τὰ τείχη του ἐβλάστησε, καὶ μόνος
Ὠρύεται ὁ κύων μου βραγχνῶς πρὸ τοῦ πυλῶνος...

—oo—

—Ἔλθὲ ἐδῶ· ἐδῶ ἐλθὲ, μικρὲ ἀκόλουθέ μου!
Διατὶ κλαίεις καὶ θρηνεῖς; τὴν λύσσαν τῶν σοι-
[χείων
Φεύγεισαι, ἢ τὸν συρίγμὸν τοῦ πνέοντος ἀνέμου;
Μὴ κλαίης· εἶναι ἰσχυρὸν, εἶναι ταχὺ τὸ πλοῖον·
Ὁ ταχύστος ἱεραξ μας, τὰς πτέρυγας ν' ἀνοίξῃ,
Ποτὲ τόσην ταχύτητα καὶ χάριν δὲν θὰ δείξῃ!

—oo—

—Τὰ κύματ' ἂς ὑψόνονται, ὁ ἄνεμος ἂς πνέῃ·
Τὸ κῦμα δὲν μὲ θορυβεῖ, δὲν τρέμω τὸν ἀέρα!
Μή, σὶρ Ἀρόλδε, ἀπορῇς ἂν ἡ ψυχή μου κλαίῃ,
Ἀφῆκα τὸν πατέρα μου καὶ τὴν πτωχὴν μητέρα...
Αὐτ' εἶν' οἱ μόνοι φίλοι μου, ἐμόνος σοχασμός μου,
Ὁποταν σὺ ἐξαιρεθῇς, καὶ εἶτα ὁ Θεός μου!...

— oo —

Θερμῶς μ' εὐλόγησ' ὁ πατὴρ, χωρὶς νὰ δείξῃ πόνον
Πολὺν· ἀλλὰ ἡ μήτηρ μου δὲν θέλει τότε κλαίει
Ὅταν εἰς τὰς ἀγκάλας της ἐπαναστρέψω μόνον!
—Ἀρκεῖ, μικρὲ ἀκόλουθε· τὸ δάκρυ σου ἂς ῥεῖ...
Εἰς τοὺς ἀγνοὺς σου ὀφθαλμοὺς ἁρμόζει· δὲν θ' ἀν-
[τεῖχον
Νὰ μένω ἄδακρυς κ' ἐγὼ ἂν τὴν ψυχήν σου εἶχον!

—oo—

—Ἐδῶ, οἰκέτα μου πιστέ· ὠχρὸς πῶς κάτω νεύεις;
Μὴ ἔχῃς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν Γαλάτας εἰς τὴν
[μνήμην;
Ἢ σὲ πτοεῖ ὁ ἄνεμος;—Ὦ, Κύριε· πιστεύεις,
Ὅτι λυποῦμαι τὴν ζωήν; Δειλὸς ποτὲ δὲν ἤμην...
Ἡ ἀπουσία προσφιλοῦς συζύγου μὲ μαραίνει,
Καὶ τὰς πιστάς μου παρειὰς ὁ πόθος της ὠχραίνει.

— oo —

Πρὸ τοῦ μεγάρου σου οἰκοῦν, τῆς λίμνης σου πλη-
[σίον
Οἱ ἐδικοί μου· ὅταν φεῦ! τὰ τέκνα μου μὲ κράζουν,
Ποῖον ἡ μητηρ εἰς αὐτὰ θὰ εἴπῃ λόγον, ποῖον;...
—Ἀρκεῖ, καλὲ οἰκέτα μου· ποτὲ ἂς μὴ χλευάζουν
Τὴν θλῖψιν σου... Ὅμως ἐγὼ ὀλίγον σ' ὁμοιάζω·
Ὅταν ἀπέρχωμαι μακρὰν γελῶ καὶ δὲν στενάζω!...

—oo—

Διότι τίς στόνους πλαστοὺς ἡ φίλης, ἡ συζύγου,
Πιστεύει;... Νέοι ἐρασταὶ τὸ θελκτικόν τους ὄμμα
Ἐκμάσσουν, ὅπερ δι' ἡμᾶς ἐθρήνει πρὸ ὀλίγου...
Δι' ἡδονὰς ἂς ἄφησα δὲν θλίβομαι· ἀκόμα
Οὔτε διότι κίνδυνοι μὲ ζώνουσι μεγάλοι...
Πάσχω, μὴ ἔχων τί κ' ἐγὼ νὰ κλαύσω καθὼς
[ἄλλοι!

—oo—

Καὶ μόνος ζῶ εἰς θαλασσῶν ἀτέρμονας πλαννήσεις!
Καὶ διατί τὸ ὄμμα μου δι' ἄλλους νὰ δακρύσῃ,
Ἀφοῦ δὲν κλαίει οὔτε εἰς καὶ δι' ἐμὲ ἐπίσης;...
Ἴσως εἰς μάτην ἤθελεν ὁ κύων μου θρηνήσει

Μέχρις οὗ ἄρτος τῷ δοθῇ.... πλὴν μετ' ὀλίγον [χρόνον,
Νὰ μὲ σπαράξῃ δύναται κ' ἐκεῖνος χωρὶς πόνον...

—oo—

Μὶ σὲ, ταχύπλουν, θάλασσαν θὰ διαβῶ μεγάλην!
Τόπου δὶν ἔχω ἐκλογὴν νὰ κάμω οὐδεμίαν,
Πλὴν μὴ εἰς τὴν πατρίδα μου μ' ἐπαναφέρῃς [πάλιν....
Χαῖρε, ὦ ὕδωρ κυανοῦν! Κὶς ἄντρα κ' ἐρημίαν
Θὰ πληνηθῶ, ὅτε καὶ σὺ ἐκλείψῃς ἀπ' ἐμπρός μου..
Ὑγίαινε, ὑγίαινε, ὦ χώρα τοῦ πατρός μου.

(Ἐκ τῶν τοῦ Σὶλδ Ἀρόλδου τοῦ Βύρωνος).

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ

ΤΟΥ

ΚΑΡΡΟΟΥ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια· ἴδε φυλ. 73).

— Σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἐπανέλαβεν ἡ εὐγενὴς κόρη, μολονότι ἡ φανέρωσις αὕτη δὲν ὀφείλεται εἰς τὰς ὑποψίας σας, ἡ καρδία μου ἔμεινεν ἡ αὐτὴ δι' ὅλους ὅσους ἠγάπησα.

— Καὶ ὁ Μίραν-Ἄφαξ;

— Δύναται ἀκόμη νὰ ἦναι ἀδελφός μου... τίποτε περισσότερον.

— Δὲν ζητεῖ ἀδελφικὸν ἔρωτα· ἡ καρδία του διαφλέγεται ὑπὸ εὐγενεστέρου πάθους· ἤθελε νὰ σᾶς καλέσῃ σύζυγόν του, νὰ σᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔχει θέσιν μεταξὺ τῶν εὐγενεστέρων.... καὶ τὸν ἀπωθεῖτε!

— Ναί.

— Διατί;

— Διότι ἀγαπῶ ἄλλον.

— Ἕνα χωρικόν! ἀπήντησεν ἡ Ζάρα μετὰ περιφρονητικοῦ μειδιάματος· τὸν υἱὸν ἢ τὸν ἀνεψιὸν ἁπλοῦ καλλιεργητοῦ!

— Λησμονεῖτε, διέκοψεν ἡ Ἕλλεν διὰ τὴν εὐγενῆ καρδίαν τῆς ὁποίας ἐφαίνετο προδοσία νὰ ἀκούῃ, ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν, κακολογίας κατ' ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἠγάπα· λησμονεῖτε ὅτι ἡ αὐτὴ παρατήρησις ἐφαρμόζεται εἰς τὸν Μίραν-Ἄφαξ!

— Πῶς τοῦτο;

— Εἶναι ἐγγονὸς τοῦ ἐπιστάτου τοῦ θείου μου... Ἀλλ' ἀρκοῦσι ταῦτα. Δὲν ἠξεύρω διατί ταπεινοῦμαι δικαιολογοῦσα τὴν ἐκλογὴν τῆς καρδίας μου! Αἰσθάνομαι, Ζάρα, ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾶτε πλέον ὡς ἄλλοτε. Ὁ δεσμὸς τῆς ἀμοιβαίας συμπαθείας συνετρίβη.... Τὸ καλλίτερον θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς νὰ χωρισθῶμεν.

—Νὰ χωρισθῶμεν! ἐπανέλαβεν ἡ τροφός· ποτέ! Ἡ κακία σας δύναται νὰ μὲ λυπήσῃ, ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ διώξῃ ἀπὸ πλησίον σας... Δὲν σᾶς ἀγαπῶ, προσέθηκε μετὰ πικρίας, ὑμᾶς ἥτις εἶσθε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, τὸ αἷμα τῆς καρδίας μου. Ἄ! εἰμπορῶ νὰ ἀποθάνω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν ἀφήσω ἐὰν δὲν ἀναιρέσετε τὴν ἐπίπληξιν ταύτην! Ὑμεῖς δὲν μὲ ἀγαπᾶτε πλέον!

Ἡ ὀρφανὴ συνεκινήθη ἐκ τοῦ περιπαθοῦς ἤχου τῆς Ἰνδῆς, καὶ ἐσκέφθη ὅτι τὴν εἶχε κρίνει πολὺ αὐστηρῶς. Ἐπλησίασεν εἰς τὰ προσκεφάλαια, ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ζάρας ἐντὸς τῶν ἰδικῶν της καὶ τῇ εἶπεν·

— Ἐὰν μετεβλήθην, τίς πταίει; Διατί νὰ μισῆτε ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ; Διατί νὰ ὁμιλῆτε μὲ τόσην περιφρόνησιν περὶ τοῦ θείου μου, περὶ τοῦ νέου ὅστις μὲ ἔσωσε, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ μου οὐδεὶς ἄλλος θὰ λάβῃ; Εἶναι φρόνιμον τοῦτο, Ζάρα, εἶναι γενναῖον;

— Ὁ νέος αὐτὸς εἶναι χωρικός!

— Ἀλλὰ τὸν ἀγαπῶ· ἐὰν ἦτο πρίγκηψ δὲν θὰ τὸν ἠγάπων περισσότερον.

— Δι' αὐτὸν, πρέπει νὰ μείνετε εἰς τὴν Ἀγγλίαν;

— Εἰς πάντα ἄλλον τόπον θὰ ὑπέφερα· ἡ Ἀνατολὴ εἶναι δι' ἐμὲ ὡς ὄνειρον τῆς νηπιότητός μου, ὡς γῆ νυμφῶν μὴ ἁρμόζουσα εἰς τὴν σοβαρότητα τῆς ὡρίμου ἡλικίας... Λησμονεῖτε ὅτι ἔχω αἷμα εὐρωπαϊκόν!

Κεραυνὸς διεῤῥάγη ἐπὶ τοῦ φρουρίου· αἱ δύο συνομιλοῦσαι ἀνεπήδησαν.

— Κοιμηθῆτε, εἶπεν ἡ Ζάρα· ἡ νὺξ αὐτὴ δὲν εἶναι κατάλληλος διὰ νὰ ἀγρυπνήσωμεν!

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ κοιμηθῶ! ἀνέκραξεν ἡ νέα κόρη πλησιάζουσα εἰς τὸ παράθυρον· ἐπανέρχονται ὅλαι αἱ καταστρεπτικαὶ προαισθήσεις μου! Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὸν προσφιλῆ θειόν μου κατ' αὐτὴν τὴν θλιβερὰν νύκτα!

— Καὶ τί φοβεῖσθε δι' αὐτόν;

— Δὲν ἠξεύρω! ἐὰν ἠδυνάμην νὰ προϊδω τὸν κίνδυνον, θὰ τὸν ἀπεφεύγομεν ἴσως. Ἀλλὰ δὲν ἐλησμόνησα τοὺς δύο ἐκείνους τρομεροὺς ὀφθαλμοὺς οἵτινες προσηλώθησαν ἐπ' ἐμοῦ ἐν τῇ πινακοθήκῃ, οὔτε τὸ βῆμα τὸ ὁποῖον ἤκουσα καὶ τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο δολοφόνου πλησιάζοντος τὸ κοιμώμενον θῦμά του. Ἐὰν συνέβαινε δυστύχημα, ποτὲ ἡ καρδία μου δὲν θὰ σᾶς συγχωρήσῃ!

— Καὶ διατὶ ὄχι; ἠρώτησεν ἡ τροφὸς μὲ τόνον ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας.

— Ἠπατήσατε τὸ θεῖόν μου, ἀλλ' ἐμὲ δὲν μὲ ἠπατήσατε. Κάτι τι μὲ λέγει ὅτι δὲν εἶσθε ἀμέτοχος μὲ τὸ φάντασμα τῆς στοᾶς... ὅτι ἴσως εἶσθε συνεργὸς τῶν σχεδίων του.

— Συνεργὸς τῶν σχεδίων του! ἐπανέλαβεν ἡ Ζάρα μετὰ περιφρονήσεως. Τὰ σχέδια καὶ ἡ συνεργασία μόνον εἰς τὴν φαντασίαν σας ὑπάρχουσι!

Κραυγὴ ὑπόκωφος, στεναγμὸς ὅστις ἐφαίνετο διαψεύδων τοὺς λόγους ἐκείνους, ἠκούσθη εἰς τὴν πτέρυγα τοῦ φρουρίου ὅπου εὑρίσκετο ἡ Ἕλλεν. Ὑπῆρχέ τι ἐν τῇ κραυγῇ ἐκείνῃ τοσοῦτον τρομακτικὸν ὥστε ἡ νέα κόρη δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ πλειότερον τὸν τρόμον της. Ἔτεινε τὸ οὖς· τὰ πάντα ἐπανῆλθον εἰς τὴν σιωπήν. Τὸ πᾶν θὰ ἔδιδε διὰ νὰ ἤκουεν ἀκόμη τὸ βῆμα τοῦ γέροντες Μαρτίνου.

Ἀφίνουσα τὸ παράθυρον ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχε θεωρήσει τὴν πάλην τῶν στοιχείων, ἐπροχώρησε πρὸς τὴν θύραν.

— Ποῦ θέλετε νὰ ὑπάγετε; ἠρώτησεν ἡ Ζάρα.

— Πρέπει νὰ καταβῶ. Δὲν εἰμπορῶ νὰ ἀναπνεύσω ἐδῶ· ὁ ἀὴρ εἶναι βαρὺς ὡς νεκρώσιμος σινδὼν ἐῤῥιμμένη ἐπὶ ζῶντος!

— Ἕλλεν, φιλτάτη μὶς Ἕλλεν! εἶπεν ἡ τροφὸς λαμβάνουσα αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ὁμιλοῦσα αὐτῇ μετὰ στοργῆς πλήρους σοβαρότητος· τοῦτο εἶναι τρέλα! Εἶσθε ἀσθενὴς, ἔχετε πυρετόν! καὶ ἡ ἀταξία τοῦ αἵματός σας μετεδόθη εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ποῖος κίνδυνος εἰμπορεῖ νὰ ἀπειλήσῃ τὸν σὶρ Οὐίλλιαμ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπηρετῶν του; προσέθηκε μετὰ πικρίας.

— Ἀγνοῶ, ἀπεκρίθη ἡ ὀρφανὴ διαλυομένη εἰς δάκρυα. Μόνοι οἱ κακοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τὸν κακοποιήσωσιν.

—Λύριον τὴν πρωΐαν, θὰ γελᾶτε διὰ τοὺς φόβους σας. Ἐμπρὸς, πλαγιάσατε· θὰ ἀγρυπνήσω πλησίον σας! Δὲν θὰ εὕρετε φύλακα πιστότερον ἀπὸ τὴν ἰνδὴν τροφόν σας!

Μεταχειριζομένη ἐλαφρὰν βίαν, ὡδήγησε πρὸς τὴν κλίνην της τὴν ἀναπαράσιστον νεαρὰν δέσποινάν της.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ δευτέρου ἡ πένθιμος ἐκείνη κραυγὴ ἥτις τὴν εἶχε τρομάξει τὸ πρῶτον ἠκούσθη εὐδιακρίτως μεταξὺ δύο κτυπημάτων τοῦ ὡρολογίου τοῦ φρουρίου σημαίνοντος μεσονύκτιον.

Ὁ δισταγμὸς τῆς Ἕλλεν ἔπαυσε πρὸς στιγμήν.

— Πρέπει νὰ καταβῶ, εἶπεν.

Ἡ τροφὸς ἔδραξε τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἔσφιγξε.

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ τὸ ἐπιτρέψω, ἀνέκραξεν· ἡ ὑγεία σας θὰ ἐπάθαινε, καὶ...

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ. Ἡ νέα κόρη μετὰ δυνάμεως διὰ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ἐξεπλάγη, ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὴν περίσφιξιν, καὶ ἵστατο πρὸ αὐτῆς μὲ πρόσωπον ἠλλοιωμένον ὑπὸ τῆς ὀργῆς καὶ τὸ ὄμμα πλῆρες περιφρονήσεως.

— Τοῦτο ὑπερβαίνει ὅλα τὰ ὅρια, εἶπε, καὶ λαμβάνει τὴν χροιὰν τοῦ ἐγκλήματος! Ὀπίσω, γυνὴ μισθωτή! προσέθηκε. Μάθετε ποία εἶναι ἡ θέσις μου καὶ ποία ἡ ἰδική σας! ἐγὼ πρέπει νὰ διατάττω καὶ σεῖς νὰ ὑπακούετε! ἐὰν τολμᾶτε νὰ παραβιάσετε τὴν θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος κυρίου σας, δοκιμάσατε· ἀλλὰ μόνη ἡ βία θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ πράξω ὅ,τι νομίζω καθῆκόν μου!

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ δωματίου καὶ κατέβη ταχέως διὰ τῆς κοινῆς κλίμακος.

— Πολὺ ἀργά! ἐψιθύρισεν ἡ τροφὸς μετὰ καταχθονίου μειδιάματος· πολὺ ἀργά!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'.

Ἡ Ἕλλεν διέσχισε τὴν πινακοθήκην μὲ βῆμα εἰς τὸ ὁποῖον ὁ τρόμος καὶ ἡ στορ-

γὴ ἔδιδον πτέρυγας· ἔπειτα κατέβη τὴν μεγάλην κλίμακα τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν στοὰν καὶ τὴν βιβλιοθήκην.

Ἅπαξ ἢ δὶς ἐνῷ ἐβάδιζεν ἤκουσεν ἦχον κλαυθμηρὸν ὅτις μετεβλήθη εἰς θρῆνον ὅταν ἐπλησίασε πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ θείου της. Ἐστάθη διὰ νὰ ἀκούσῃ· ἀλλὰ τὸ πᾶν ἐσιώπα ἐκ νέου· ὁ θάνατος καὶ ἡ σιωπὴ ἐφαίνοντο λαβόντες κατοικίαν ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ φρουρίου· καὶ αὐτὴ ἡ ἠχώ, φρουρὸς ἄπιστος, ἐκοιμᾶτο.

— Θάρρος! εἶπε καθ' ἑαυτὴν θέτουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας της διὰ νὰ καταστείλῃ τοὺς παλμούς· ὁ Θεὸς θὰ μὲ ἐνισχύσῃ! Θάρρος! θάρρος.

Ἡ ὀρφανὴ εἶχε θέσει τὸν πόδα ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος· ἐκεῖθεν ἔβλεπεν ὅλην τὴν στοάν· ἡ θύρα τῆς βιβλιοθήκης ἦτο ἀνοικτή, τὸ φῶς τὸ ὁποῖον ἐφώτιζε τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο ἀντηνακλᾶτο ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς στοᾶς.

Λίψνης ἡ λάμψις ἐσκοτίσθη ἐν μέρει, ὡς ἐὰν σκιά τις διῆλθεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θύρας.

— Ἀγρυπνεῖτε ἀκόμη, προσφιλῆ θεῖε; ἀνέκραξεν ἡ Ἔλλεν.

Περιέμεινεν ἀπόκρισιν, ἀλλ' εἰς μάτην.

— Θεῖε, προσφιλῆ θεῖε! ἐπανέλαβε μετὰ φωνῆς ὀλιγώτερον θαρραλέας, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐτρόμαξα καὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ κοιμηθῶ!

Ἡ σκιὰ ἥτις εἶχε μείνει ἀκίνητος εἰς τὸν πρῶτον ἦχον τῆς φωνῆς της, ἐξηφανίσθη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, καὶ ἡ θύρα τῆς βιβλιοθήκης ἐκλείσθη μετὰ κρότου ὅστις ἀντήχησεν εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν. Ἡ Ἔλλεν ἤκουσε μάλιστα εὐδιακρίτως νὰ τίθεται ὁ μοχλός.

Ὅλοι οἱ πρῶτοι φόβοι της ἐπανῆλθον, διότι τότε ἡ στοὰ ἦτο ὁλοτελῶς σκοτεινή. Τρομερὰ συγκίνησις τὴν κατέλαβεν. Εὐτυχῶς ἐνθυμήθη ὅτι τὸ σχοινίον τοῦ κώδωνος τοῦ ἑστιατορίου ἦτο πρόχειρον, καὶ τὸ ἔδραξε σπασμωδικῶς.

Ὁ ἦχος τοῦ χαλκοῦ ἐξύπνισε τὴν ἠχὼ τοῦ γηραιοῦ φρουρίου. Ἤκουσαν τὰς θύρας ἀνοιγομένας καὶ κλειομένας, ἀλλ' ἡ θύρα τῆς βιβλιοθήκης ἔμενε κεκλεισμένη καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὀρφανῆς δὲν ἠδύναντο ν' ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτῆς. Τί δὲν ἔδιδε διὰ νὰ τὴν ἔβλεπεν ἀνοιγομένην, διὰ νὰ ἤκουεν ἑαυτὴν καλουμένην ὑπὸ προσφιλοῦς φωνῆς; Ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἐλάχιστος θόρυβος ἠκούσθη ἐκ τούτου τοῦ μέρους. Τότε ἤρχισε νὰ ἑνώνῃ τὰς κραυγάς της μὲ τοὺς σφοδροτέρους ἤχους τοῦ κώδωνος.

Μετά τινα λεπτὰ, ἡ Ἔλλεν περιεκυκλώθη ἀπὸ τὸν οἰκονόμον καὶ τοὺς ἄλλους θεράποντας, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, τοῦ φρουρίου. Εἰς τὰς ἐπανειλημμένας ἐρωτήσεις των, μόλις ἠδυνήθη διὰ φωνῆς ἐκλειπούσης νὰ ἀποκριθῇ δεικνύουσα τὴν βιβλιοθήκην·

— Ἐκεῖ . . . ἐκεῖ . . . Σώσατέ τον!

Ὅλοι ὥρμησαν πρὸς τὴν θύραν. Ὁ Νίκολ, ὡς ὁ ἀρχαιότατος τῶν ὑπηρετῶν, προσεπάθησε νὰ τὴν ἀνοίξῃ· ἀλλ' ἦτο μεμοχλευμένη.

— Βιάσατέ την! ἀνέκραξαν παντοχόθεν.

Ἐν τούτοις ἡ μίστρες Ζάρμυ κατέβη καὶ ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ περιποιεῖται τὴν Ἔλλεν, ἥτις καταβεβλημένη ὑπὸ τῆς συγκινήσεώς της, εἶχε πέσει ἡμιλειποθυμημένη ἐπὶ ἑνὸς δρυΐνου ἐδράνου.

— Οἴμοι! φιλτάτη μου νέα δέσποινα, τί συνέβη; ἠρώτησεν ἡ γραῖα παιδαγωγός.

Ἡ ὀρφανὴ περιωρίσθη νὰ δείξῃ διὰ τοῦ δακτύλου τὴν θύραν τῆς βιβλιοθήκης τὴν ὁποίαν κατεγίνοντο νὰ θραύσωσιν. Ὑπεχώρησε τέλος εἰς τὰς ἡνωμένας προσπαθείας τῶν οἰκετῶν, καὶ ἡ λάμψις εἰσέδυσεν ἐκ νέου εἰς τὴν στοάν.

Ἡ μίστρες Ζάρμυ, ἀφίνουσα πρὸς στιγμὴν τὴν Ἔλλεν, ὁ Νίκολ καὶ οἱ ἄλλοι θεράποντες εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου διέμενε συνήθως ὁ βαρῶνος. Κραυγὴ φρίκης διέφυγεν ὅλα τὰ στήθη, ἅμα ἐπάτησαν εἰς τὸ κατώφλιον.
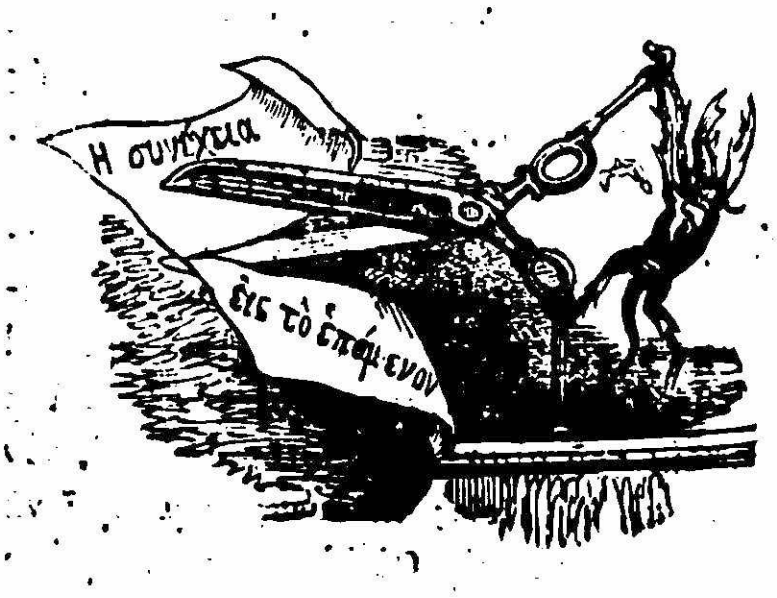
— Ἀπέθανεν! ἐψιθύρισεν ἡ Ἔλλεν προσπαθοῦσα νὰ ἐγερθῇ· ἀπέθανε!